

# Голос України

Влада - Радам!

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ



№ 163 (2165) ♦ Субота, 4 вересня 1999 року ♦ Ціна договірна

## Шахтарям дали надію особистість і програма

Триденна поїздка Голови Верховної Ради України на Донеччину була максимально насичена зустрічами з рядовими виборцями. На відміну від інших державних діячів, які час від часу «ощаслиблюють» своєю присутністю область, Олександр Ткаченко не уникав відвертого спілкування з простими людьми. Запитання на таких зустрічах лунали дуже гострі, а людський біль і

страждання буквально «наелектризували» атмосферу. А те, що всі без винятку зали були переповнені бажаннями чути голову парламенту, свідчить: інші представники влади, на жаль, здебільшого не вміють і не хочуть розмовляти з народом. А приїзд Олександра Ткаченка до регіону — рідкісна нагода поділитися наболілим.

(Закінчення на 2-й стор.).

99 Вибори

### ЦВК попереджає: бюлетені не повинні зникати

Центрвиборчком організував нараду-семинар з головами територіальних виборчих комісій з виборів Президента України та працівниками апаратів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад. У нараді також взяли участь представники кандидатів у Президенти, Секретаріату Верховної Ради України, адміністрації Президента, Кабміну, громадських організацій.

(Закінчення на 2-й, 4-й стор.).

4  
Вересня

✓ 1928 р. РНК УСРР затвердила новий український правопис, що діяв до 1933 року.

✓ 1966 р. У Дніпропетровській області завершено будівництво першої черги Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату.

✓ 1971 р. У Путивлі відкрито пам'ятник С. А. Ковпаку.

1991 р. Над будинком Верховної Ради України піднято національний синьо-жовтий прапор.



## Що в тебе, осене, почім?

Наше літо-літечко — ви завважили? — пішло за обрій якимось непомітно, не прощаючи — ніби завинило. Та й зрозуміло: дари ланів нас не завалило.

То, може, надолужить осінь, котра заявила про себе дощами з першого дня? Проте мандрівка на перший-ліпший ринок у сто-

лиці чи в далекому райцентрі розчаровує: ціни на дари городів та садів — від шоденної картоплі до святкового винограду — не схожі на осінні.

То що в тебе, осене, в кошику сьогодні, що буде завтра і почім?

Про це читайте на 6-й стор.

### Слово з Тарасової гори почуто

Надія КРИВОРУЧКО, працююча пенсіонерка:

#### Треба наших урядовців до школи послати

Шановні працівники редакції! Оце пишу вам і плачу. Плачу, дивлячись на фото, вміщене у вашій газеті за 1 вересня ц. р. на першій сторінці. Вкотре перечитую слова тексту до нього. Я прибираю в школі вже не один десяток років. Багато бачила першокласників. Але такого, як нині, не було. Багатьох привозять на власних і службових автомобілях. А як ті діти одягнуті, як задирають вони носики! Бо це дітки й онуки наших правителів різних рангів, сучасних буржуїв, казнокрадів...

А я вела свою онучку також у потертих черевичках, у неновньому платтячку, куплених батьками на ринку. Звідкіля їм узяти гроші, коли дочка не може знайти роботи, а зятю місяцями нічого не платять ще й погрожують звільнити за те, що вимагає платню. Майже два роки вони не мають можливості заплатити за квартиру. А я нічим допомогти їм не можу.

Куди ведуть нас нинішні керівники держави? Куди заведуть мою онучку й оту Алісу, котра на фото у вас? Чи не варто їх самих посадити за парти, хай спочатку навчилися б, як управляти державою, а тоді вже, може, й допустити до керма.

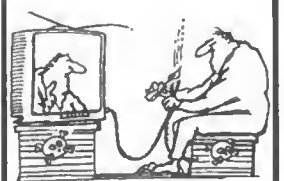
Я голосуватиму за одного з кандидатів у Президенти, які в Кансві виступили проти нинішньої влади і пропонують відродити Україну. Таку Україну, в якій усі почуватимуться людьми. Щоб наші діти й онуки не страждали так, як ми.

Вибачте, дономагав написати старший онук. Він у всьому згоден зі мною.

Харків.

XX століття:  
українські  
акценти

8—9



Програма  
телепередач

12—13

○ Контрольно-ревізійне управління виявило порушення у роботі Пенсійного фонду.

○ Через неполадки знижено потужність третього енергоблока Запорізької АЕС.

○ У Києві дітей-сиріт забезпечать шкільною формою за рахунок міста.

○ У військах Нагвардії розпочалися чергові бойові навчання.

P.S.



Вітаємо

### Крил орлиних тобі, герою!

Напередодні Дня незалежності Президент України присвоїв почесне звання «Герой України» голові правління агрофірми «Україна» Тсофопольського району Хмельницької області Василеві Петринюку.

Колектив газети «Голос України» щиро вітає першого Героя України на Хмельщині й зичить Василеві Андрійовичу подальших успіхів на хліборобській ниві та у громадському житті. Сьогодні скажемо одне: його багатого-

лузеве господарство — одне з кращих не тільки в області: воно входить у десятку кращих в Україні. А ще пан Петринюк — великий шанувальник і нашої газети. Завдяки йому в районі такий тираж, що позаздрять навіть деякі області. А це свідчить про те, що людина вміє працювати в різних напрямках. І хай би йому ще не на один десяток літ стачило снаги, хай орлині крила ведуть до нових зірок!

Фото Михайла ВАСИЛАШКА.



Нагадуємо: розпочалася передплатна «Голосу України» на 2000 рік



У номер

✓ Київ

## Підписано

## україно-словацькі угоди

Завершується офіційний візит в Україну міністра закордонних справ Словацької Республіки Едуарда Кука. Під час перебування в Києві він зустрівся з заступником Голови Верховної Ради Віктором Медведчуком, Прем'єр-міністром Валерієм Пустовойтенком, провів переговори з міністром закордонних справ України Борисом Тарасюком. Було підписано угоду про взаємне визнання рівноцінності документів про освіту та протокол про двосторонні договірні відносини між Україною та Словаччиною.

## Плани уряду:

## і не світять, і не гріють

На останньому засіданні Кабінету Міністрів йшлося не лише про грандіозні плани в царині бюджетної політики. Судячи з порядку денного Кабінету, державні мужі в тісному колі обговорили, як за нинішньої енергетичної кризи пережити.

Через незавантаженість АЕС (працює лише половина ядерних реакторів), борги перед Росією за природний газ найважливішим ресурсом для енергетики стало вугілля. За словами заступника міністра енергетики Сергія Єрмилова, нічого страшного не станеться, якщо шахтарі видобуватимуть щодоби щонайменше 100 тисяч тонн вугілля. Але насправді це світить — у серпні енергетика спожила на 700 тисяч тонн вугілля більше, ніж передбачалося, а незалежна професійка гірників оголосила про готовність шахтарів страйкувати, тож добовий видобуток не перевищує 75 тисяч тонн. Одне слово, урядові плани і не світять, і не гріють. І, схоже, знову «горітимуть» кадри, а не комунальне опалення.

## ЦВК попереджає:

## бюлетені не повинні зникати

(Початок на 1-й стор.).

У доповіді, з якою виступив голова ЦВК Михайло Рябен, зокрема, наголошувалося, що у виборчій кампанії настають «години пік». До 16 вересня мають бути утворені всі дільничні виборчі комісії, на плечі яких лягає основний тягар: складання списків виборців. Тільки на основі цих даних централізовано готуватимуть бюлетені. Для здійснення виборів також централізовано забезпечуватимуть усіма іншими атрибутами голосування: протоколами, агітаційними плакатами, нечатками, скриньками для бюлетенів та іншим.

В оперативному підведенні підсумків голосування допоможе електронна система «Вибори». Попередні підсумки мають бути оприлюднені через 24 години.

Прозорість і демократичність виборів гарантуватимуть також офіційні представники кандидатів у Президенти, партій, блоків, іноземні спостерігачі. Всі вони матимуть посвідчення затвердженого зразка.

Михайло Рябен сказав, що на вибори виділено 75 млн. грн., та це не забезпечує їхнього повного фінансування. Верховна Рада виділила ще 25 млн. грн., однак Президент повернув цей документ, зменшивши суму до 15 млн. грн. Михайло Рябен висловив переконання, що проблему фінансування виборів буде розв'язано об'єктивно. (Закінчення на 4-й стор.).

## ✓ Фотофакт

На Маріупольському металургійному комбінаті імені Ілліча знайшли застосування відходам виробництва (щороку на підприємстві накопичується понад 2 мільйони тонн шлаків). Відтепер ними засипатимуть вироблені гранітні кар'єри. А там — можна і насадити сад.

На знімках: ініціатори рекультивції земель заступник технічного директора комбінату Олександр Смотров і начальник проектно-конструкторського відділу Віктор Ірха; через кілька років тут зацвітуть сади.



Фото Бориса ДЕМБІЦЬКОГО (ДІНАУ).

# Шахтарям дали надію особистість і програма

(Початок на 1-й стор.).

За ці дні Голова Верховної Ради побував у Горлівці й Макіївці, в господарствах Мар'їнського та Артемівського районів, спілкувався із селянами, шахтарями, металургам, хіміками, з ветеранами й молоддю. Він з тривогою говорив, що країна перебуває на межі не просто катастрофи, а втрати суверенітету. За п'ять років в Україні валовий внутрішній продукт скоротився у 1,5 рази — більше, ніж за роки окупації під час Великої Вітчизняної війни. Якщо за чотири роки правління Л. Кравчука спад виробництва становив 22,9 відсотка, то за п'ять років керівництва Л. Кучми — 24,7 відсотка.

Олександр Ткаченко нагадав, що згідно з Конституцією Президент надіється повноваженнями на п'ять років.

— 20 липня термін президентства Кучми закінчився, — заявив голова парламенту на одній із зустрічей. — На жаль, у законі немає чіткого трактування, як бути в такому разі. Голова комітету Верховної Ради Юрій Кармазін звернувся до Верховного Суду для прийняття рішення, щоб Президент передав повноваження Кабінету Міністрів і боровся за президентську посаду на рівних з іншими кандидатами. І це, вважаю, справедливо.

На одвічне запитання «Що робити?» дає відповідь представлена Олександром Ткаченко Національна програма відродження України.

Робітничу Горлівку зустріла Голова Верховної Ради квітами і... вугіллям, шматок якого шахтарі піднесли гостеві в дарунок. На зустрічах у виробничому об'єднанні «Артемвугілля» і в

культурно-спортивному комплексі концерну «Стирол» Олександра Миколайовича закидали запитаннями про подорожчання хліба і виплати пенсії, фінансування вугільної галузі, формування бюджету, підвищення цін на комунальні послуги і повернення заощаджень. На переконання голови парламенту, мінімальна пенсія за роботу в шкідливих умовах має становити 165 гривень. Олександр Ткаченко пообіцяв, що робитиме все, щоб парламент подолав накладене Президентом вето на відповідні поправки до закону про пенсійне забезпечення.

На думку Олександра Ткаченка, причина нестачі бюджетних коштів полягає в тому, що країна замість розвитку власного виробництва весь час шукає іноземні кредити. МВФ здійснює фінансову капіталізацію країни. Водночас за останні роки з України вивезено 20—25 мільярдів доларів. Питання поетапного повернення цих грошей можна вирішувати тільки амністією, переконаний Голова Верховної Ради.

Шалений тиск з боку виконавчої влади за два місяці до виборів не міг не позначитися на перебігові поїздки Олександра Ткаченка. Перешкодити зустрічам із виборцями, звичайно, не вдалося. Щоправда, окремі громадяни все-таки намагалися довести гостеві власну симпатію до іншого кандидата в Президенти. Причому ці громадяни були точно поінформовані не лише про місце та час зустрічей з головою парламенту, а й детально ознайомлені з маршрутом його поїздки.

На імprovізованому зібранні біля сільської школи вчителі й учні тепло вітали Голову Верховної Ради,

який шойно відвідав сусіднє ЗАТ «Рахмутьська аграрна спілка». Колись це був процвітаючий тваринницький комплекс «Вуглегірський», яких у країні налічувалося лише п'ять. Нині поголів'я тут разів у п'ятнадцять менше, ніж десять років тому. Такий комплекс треба відновлювати обов'язково. Зрештою, як і все сільське господарство.

— Україна сьогодні перебуває на межі катастрофи із продовольчим зерном, — так заявив в інтерв'ю журналістам зробив Олександр Ткаченко. — Ми повинні мати мінімальний валовий збір 35—37 мільйонів тонн зерна, а отримали 20 мільйонів тонн. Думаю, сьогодні взагалі не можна вивозити хліб за межі України.

Голова парламенту заува-

жив, що нині діє заборона на вивезення продовольчого зерна, але комерсанти навчилися обходити цю заборону, занижуючи клас пшениці.

Крім цього, Олександр Миколайович вважає за необхідне припинити вивезення насіння соняшнику за кордон.

... Олександра Смирнова, інваліда-регресника з горлівської шахти «Комсомолец», не залишив байдужим виступ Голови Верховної Ради.

— Я вірю Олександрові Миколайовичу і сподіваюся на нього. Вірю, що працюватимуть і нормально житимуть міста й села. Вірю в те, що люди не голодуватимуть і матимуть роботу.

Ліна КУЩ.

Донецька область.



## Репліка

## Вище рівень фабрикації сюжетів, панове!

Позавчора у вечірніх телевізійних новинах УТ-1 видало черговий шедевр «долганівської пропаганди». Начебто на зустріч Голови Верховної Ради, кандидата в Президенти Олександра Ткаченка з гірниками на шахті імені Абакумова у Донецьку охорона кандидата не пустила... гірників цієї шахти.

Щоб не бути персонально спійманими на фальшивці, долганівці замаскувалися під «документальний» сюжет і надали слово «потерпілим» шахтарям-абакумівцям, які нібито не потрапили на зустріч із Головою Верховної Ради.

«Потерпілі» у шахтарських касках, хоч і не були на зустрічі, проте досить бурхливо й емоційно розповідали, що там відбувалося.

Особливо їх обурило те, що розмова Олександра Ткаченка з гірниками не раз викликала оплески і «что шахтеры хлопотли».

А ще один чи два «потерпілі» ніби ненароком закинули, що на цю зустріч привезли дуже гарних жінок, яких на шахті ніхто не бачив. Тут автори фальшивки не послідовні. Сказавши «а», треба «бекнути» й пошукати, отже, і якихось дівчат. Як різати «правду-матку», то до кінця.

У сюжеті навіть післюва не дали тим, хто справді був на зустрічі. Отака документалістика.

Один із кандидатів у Президенти, який не підписав, а засудив заяву про чесні вибори, сказав, що мірилом має бути совість. Аї може бути багато, мало або в акурат.

У долганівців мірило, вочевидь, у газоподібному стані і весь час проситься на вихід.

Вище рівень фабрикації сюжетів, панове!

Анатолій КАРАСЬ.

## Дефолт підкрався непомітно



## Коментар

Схоже, не вельми присміяний подарунок команді нинішнього Президента підготувала під вибори міжнародна інвесторська служба Moody. За її повідомленням, Україна вкупі з Молдовою і Еквадором найбільш імовірно кандидати на дефолт зі сплати за облігації внутрішньої державної позики.

Зрозуміло, це повідомлення можна було б поставити під сумнів. Однак сам глава держави фактично підтвердив його. На прес-конференції в Луганську Леонід Кучма заявив, що в разі обрання його Президентом удрує, він домагатиметься реструктуризації зовнішніх боргів. За його словами, наступного року їх погашення ляже непосильним тягарем на бюджет. За борговими зобов'язаннями Україна повинна виплатити 3 мільярди доларів.

Одне слово, це зізнання незадово до президентських виборів — логічний підсумок п'ятирічного правління Леоніда Кучми. Проте проблема полягає не лише в боргах, в яких Україна запуталася, наче в шовках, але й в тому, що найближчим часом не можна розраховувати на реальні зміни економічної ситуації. Особливо, якщо — не приведи Господи — Леонід Кучма переможе вдруге. Адже сьогодні, на думку народних депутатів, купівельна спроможність українців у порівнянні з 1991 роком скоротилася у 8 разів. Щоправда, «мудрі» — навіть вельми — урядовці переконують збожіте населення, що лише в 3,4 рази. Водночас вони пробують спростувати й інші твердження парламентаріїв. У Верхов-

ній Раді вважають: ВВП скоротився на дві третини, а за оцінками урядовців — лише наполовину.

Близько половини українців живуть за межею малозабезпеченості. Внутрішній борг держави сягнув 10 мільярдів гривень, а зовнішній виріс до 12,4 мільярда доларів, причому за останні півтора року — на 3 мільярди.

Отож немає нічого дивного в тому, що саме іноземні фахівці й прогнозують дефолт у недалекому майбутньому. Вони виділяють 5 основних причин, які спричиняють банкрутство держави: послаблення політичної підтримки правлячої влади, катастрофічне зменшення доходів від експорту і збільшення боргових зобов'язань, обмежений чи повністю відсутній доступ до міжнародних ринків капіталів, а також невдоволення населення економічними реформами.

Напевне, не варто нагадувати, чим обернувся дефолт 17 серпня минулого року для більшості росіян. Учоргове в 5 разів знецінився рубль, збанкрутували банки, в яких згоріли заощадження громадян Росії, різко впав рівень життя.

Отож банкрутство — завжди банкрутство, навіть назване іноземним словом дефолт. Фактично — це вирок нинішньому Президенту, який прагне будь-що зберегти себе в кріслі глави держави. Проте навіть ті, хто через певні обставини змушений підтримати на президентських виборах Леоніда Кучму, визнають: «головний суперник — соціально-економічне становище, і вважають, що його можна виправити до

виборів, — утопія». Проте ці слова потопили в славослов'ї лідерів інших партій на проведений нещодавно асамблеї блоку «Наш вибір — Леонід Кучма».

Щоправда, вони так і не змогли на прес-конференції відповісти на запитання: як можна підтримувати людину, яка не вміє дотримуватися слова? Адже сам Леонід Данилович у жовтні 1996 року в інтерв'ю телеканалу «Гравіс» заявив, що він не буде вдруге балотуватися, якщо не вдасться поліпшити соціально-економічний стан, а згодом повторив сказане, відповідаючи на запитання однієї з київських газет. Натомість заступник міністра Кабінету Міністрів, лідер однієї з карликових партій, що підтримують нинішнього главу держави, Тимофій Мотренко почав переконувати журналістів, що зміни на краще уже «спостерігаються».

Але Бог з ними: вони свій вибір зробили, бо, схоже, цим політикам подобається жити в злидній, одвертій, голодній країні. Можливо, на відміну від інших громадян вони не знають, що таке жити надголодь. А нам, хто прагне змін, хто хоче бачити Україну заможною, шасливою, квітучою, ще треба зробити свій вибір — усвідомлений, розумний, щоб учоргове не розчаруватися в ньому.

Зрозуміло, хто не переміг би на виборах, усіх нас чекають нелегкі дні, бо виправляти помилки завжди важко. Нездаремо один з кандидатів у Президенти Євген Марчук переконаний: у спадок переможцю виборів дістанеться зруйнована економіка. І повідомлення агентства Moody — ще одне тому підтвердження.

Володимир КОРОЛЮК.



# Свобода слова і свобода вибору



У комітетах Верховної Ради України

Сьогодні багатьох політиків, виборців України непокоїть тенденції, які спостерігаються у кампанії з виборів Президента України. Про це, зокрема, йдеться у повторних листах голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Івана Чижика до

Генерального прокурора Михайла Потсбенька та голови Верховного Суду України Віталія Бойка.

Пресбіг подій у передвиборному марафоні показує, що вочевидь порушуються законодавчі вимоги до рівності можливостей кандидатів, коли всі

палітра пропагандистсько-агітаційних заходів використовується одним кандидатом, а решта цієї можливості позбавлені. Припиняють вихід в ефір телерадіоорганізації, зупиняють вихід у світ друковані видання, але досі немає оцінки негативних явищ з боку правоохоронних органів влади.

Усі демократичні сили суспільства, — зазначається в листі,

— бажають бачити день всенародного голосування як вияв вільного та свідомого вибору. Це має бути іспит України на зрілість, на спроможність її народу самостійно порадити на своїй землі. Але для цього український народ має бути ефективно захищений Законом.

Тож комітет звернувся до названих керівників органів влади з пропозицією надати ін-

формацію про хід розгляду судових справ, а також про результати нагляду за виконанням вимог законодавства учасниками передвиборного процесу. Ці матеріали буде узагальнено на спільному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації та Центральної виборчої комісії, яке відбудеться 14 вересня поточного року.

## Порочне коло зв'язку

Чи вдасться розірвати його парламентаріям?

То хто відповідь за таку «підтримку вітчизняного товаровиробника»?

Неподобства, що кояться в одній із найприбутковіших галузей економіки — зв'язку, — вже давно непокоїть народних обранців. Звісно, йдеться не про нішнього галузевого міністра Олега Шевчука, якому й досі вдається зберігати за собою депутатське крісло. Нагадаю, що цей нонсенс ще навесні розглядався парламентським Комітетом з питань Регламенту та депутатської етики, після було зроблено подання до суду щодо дострокового припинення О. Шевчуком його депутатських повноважень (див. Протокольне рішення №34 від 18 травня 1999 року). Однак судова влада (як, утім, й виконавча) не поспішає до активних дій. Так, мною було подано кілька депутатських запитів на ім'я Генерального прокурора України Михайла Потсбенька за фактами зловживань з боку вищого керівництва Держкомзв'язку — О. Шевчука та його заступників. Аналогічний запит я разом з іншими народними обранцями направляв і на ім'я Прем'єр-міністра України В. Пустовойтенка. А перед цим, ще на початку року інформував главу уряду про активне лобіювання певними бізнес-колами впровадження АТС типу С-32 спільного ви-

робництва Дніпровського машинобудівного заводу (ДМЗ) та компанії Daewoo. Кабінет міністрів своєю минулорічною постановою зобов'язав державне підприємство «Укртелеком» закуповувати це обладнання в обсягах понад 100 тис. телефонних номерів на рік з 50-відсотковою попередплатою вартості контрактів. За оцінками фахівців, це обладнання та його програмне забезпечення не піддаються жодній критиці і потребують серйозного доопрацювання. Однак, незважаючи на це, уряд так і не відмінив своєї постанови, внаслідок чого борг «Укртелекому» перед ДМЗ та Daewoo на початок року становив 3,27 млн. грн. Більше того, на початку минулого року виходить нова постанова КМУ, яка попри здоровий глузд зобов'язує «Укртелеком» збільшити закупки С-32 у 1999 році у півтора разу! (Див. депутатський запит на ім'я Прем'єр-міністра України В. Пустовойтенка від 11.01.1999 р.). Воістину: кому війна — себто економічна криза, а кому мати рідна. До речі, група наших урядовців, що із завидною постійністю лобіює інтереси корейської компанії, народним депутатам відома не лише за цим фактом. Досить згадати проштов-

хування створення сумнозвісного СП АвтоЗАЗ-Daewoo та деяких інших проєктів цієї компанії в Україні. Та що там казати про факти минулорічної давнини, якщо зовсім недавно голова Держкомзв'язку О. Шевчук доручив заступникові директора київського відділення «Укртелекому» О. Руденку закупити обладнання, шоправда, вже не корейського виробництва, а національного товаровиробника — фірми «Квазар-мікро». Проте знову ж таки за цінами, значно вищими за ринкові. У дорученні є вказівка проінформувати його про виконання особисто. Мабуть, під вагою численних посад пан Шевчук забув, що він вже не є комерційним директором «Укртелекому», і як державний муж насамперед мав би подбати про інтереси держави, яка поки що платить йому зарплатню. Утім, парламентарії сподіваються, що найголовніші крапки над «і» вдасться розставити Тимчасовій слідчій комісії Верховної Ради з



питань діяльності в галузі зв'язку та інформації, яка була створена відповідно до Постанови ВРУ від 9 липня 1999 року «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань діяльності в галузі зв'язку».

Анатолій ХМЕЛЬОВИЙ,  
народний депутат України,  
голова Тимчасової слідчої комісії  
Верховної Ради України.  
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Прем'єр-міністру України  
Валерію ПУСТОВОЙТЕНКУ

## Депутатський запит

Шановний  
Валерію Павловичу!

Як відомо, в Україні доступ до послуг місцевого телефонного зв'язку обмежений внаслідок недостатніх ємностей АТС. Щороку вводиться до 350 тис. нових номерів, але це тільки 10 відсотків від потреби.

Згідно з Законом України «Про зв'язок» (ст. 25) всі технічні засоби та обладнання зв'язку, що застосовуються в мережах зв'язку загального користування, повинні мати сертифікат, виданий відповідно до законодавства. Крім того, законом передбачено, що підприємства всіх форм власності мають використовувати засоби зв'язку вітчизняного виробництва за умови їх рівних техніко-економічних показників з аналогічним імпортом обладнанням.

Для будівництва АТС на мережах зв'язку України використовуються, зокрема, обладнання виробництва компанії «Люсент Текнолоджі» (США), «EWS», Siemens (Німеччина), «Алкател» (Франція). Це сучасне цифрове обладнання, яке сертифіковане в Україні, з його випуску створено спільні підприємства в Україні: заводи в містах Чернігові, Вишгороді (Київська область), Харкові.

Державна акціонерна холдингова компанія «Дніпровський машинобудівний завод» (Дніпропетровськ) теж почала випускати комутаційне обладнання АТС типу С-32 спільно з компанією «Daewoo». Кабінет Міністрів постановою від 12.01.98 р. №21 зобов'язав УДПЕЗ «Укртелеком» закуповувати обладнання цього заводу в обсягах понад 100 тис. телефонних номерів на рік з авансовою сплатою 50 відсотків вартості контрактів.

За станом на 17.12.98 на реалізацію усіх укладених з «ДМЗ» контрактів вже перераховано

32,5 млн. грн., з яких — 18,48 млн. грн. у 1998 році.

При цьому слід зазначити, що оскільки контракти укладені в доларовому еквіваленті, то через падіння курсу національної валюти їх вартість постійно зростає. Сьогодні витрати на реалізацію контрактів збільшились майже вдвічі, що не передбачено фінансовим планом підприємства.

Нині заборгованість за контрактами за поставлене обладнання та виконані роботи становить 3,27 млн. грн., а для сплати авансу, відповідно до умов контрактів, потрібно перерахувати ще 18,1 млн. грн.

Та, що найголовніше, експлуатація обладнання С-32 викликає певні труднощі, пов'язані з його функціонуванням на діючих мережах України та подальшим розвитком мереж зв'язку, і невирішення цих проблем найближчими роками може призвести до значного деформування мереж зв'язку загального користування з таких головних причин:

із задекларованого обладнання станції С-32 реалізована лише міська АТС з функціями кінцевої станції без підтримки режиму транзитних з'єднань і згідно із затвердженою концепцією побудови цифрових мереж зв'язку України може використовуватись лише на окремих ділянках зв'язку;

взаємодія С-32 із стандартизованим мережевим оточенням спричиняє безліч проблем;

станція не має жодного з видів сигналізації (R2D, СКС №7 та ін.), які повинні впроваджуватись на цифрових мережах зв'язку;

обладнання С-32 не має сертифіката відповідності, не знято обмеження на його використання на мережах зв'язку України, не реалізовано функції моніторингу;

обладнання та програмне забезпечення (іноземного виробництва) має низьку якість, що призводить до низької надійності роботи станції;

сумарний час простою обладнання становить від 6 до 44,5 години на рік за допустимої рекомендованої величини 0,5 години, а середня кількість апаратних відмов на 10 тис. номерів становить понад 400 на рік при 6 — 8 відмовах на сучасних цифрових системах комутації;

абоненти цих АТС можуть застосовувати лише телефонні апарати низької якості за ціною 180 — 210 грн., що зменшує перелік послуг зв'язку, що надаються.

Обладнання та програмне забезпечення потребують постійної доробки, що призводить до необхідності витрати додаткових коштів вже в процесі експлуатації станції. Держкомзв'язку неодноразово звертає увагу на необхідність проведення доробок обладнання та програмного забезпечення насамперед для поліпшення якості та надійності його роботи для можливості побудови цифрових мереж зв'язку. Тільки на доробку трьох станцій «Укртелеком» додатково до контрактів вже сплатив 1,5 млн. грн.

Особливості побудови станції унеможливають повне здійснення номерної ємності, що призводить до втрати 3,9 млн. грн. доходів у розрахунку на рік та недоотримання надходжень до бюджету на 1 млн. грн. (ПДВ та податок на прибуток).

Тоді ж виходить нова постанова Кабінету Міністрів України №21 від 12.01.98 р. щодо обсягів закупки обладнання С-32, якого Держкомзв'язку зобов'язано за наявності ще не встановленого обладнання збільшити у 1,5 рази його закупку в 1999 році, незважаючи на істотні не-

доліки АТС С-32, неспроможність забезпечити належну якість та надійність роботи, розбудову цифрових мереж зв'язку.

Така політика підтримки вітчизняного виробника, який протягом п'яти років не забезпечив мінімально необхідних доробок обладнання С-32, призведе в подальшому до значно більших витрат та проблем в розвитку мереж телефонного зв'язку.

Питання виробництва, впровадження та фінансування зазначеного комутаційного обладнання у поточному році та обсяги поставок на наступний рік було розглянуто на спільній нараді Мінпромполітики та Держкомзв'язку 2 — 3 грудня 1998 року, і прийнято відповідні рішення. На виконання цих рішень до кінця 1998 року передбачено погасити заборгованість «ДМЗ» в сумі 10 млн. грн. За станом на 17 грудня 1998 року — перераховано 1,54 млн. грн. 18 грудня 1998 року «Укртелекомом» оформлено кредит банку на суму 5,5 млн. грн. та готуються векселі на 3 млн. грн. для проведення розрахунків з ДАХК «ДМЗ».

То хто відповідь за таку «підтримку вітчизняного товаровиробника»? Доки промислову політику в Україні будуть формувати корейські компанії та їхні лобісти? Чому держава має фінансувати випуск обладнання, яке вже з'їло мільйони державних коштів, а завтра приведе до ще більших витрат та проблем в розвитку мереж телефонного зв'язку? Просимо вас, пане Прем'єр-міністр, у встановлений законом термін дати оцінку діям посадових осіб, причетних до проштовхування недоробок.

З повагою,  
народні депутати України  
Володимир АЛЬОХІН,  
Григорій ДОВГАНЧИН.

Комітет  
з питань Регламенту,  
депутатської етики  
та організації роботи  
Верховної Ради України

## Рішення

з питання про порушення народним депутатом України О. Шевчуком вимог статті 78 Конституції України та статті 4 Закону України «Про статус народного депутата України» щодо несумісності депутатського мандата з іншим представницьким мандатом, державною службою та іншими видами діяльності

Протокол №34 від 18 травня 1999 року.

Розглянувши та обговоривши питання про порушення народним депутатом України О. Шевчуком вимог статті 78 Конституції України та статті 4 Закону України «Про статус народного депутата України» щодо несумісності депутатського мандата з іншим представницьким мандатом, державною службою та іншими видами діяльності, а також звернення народних депутатів В. Цушка, А. Хмельового з цього приводу, комітет відмічає наступне.

Указом Президента України від 18 березня 1999 року №258/99 народний депутат України О. Шевчук був призначений головою Державного комітету зв'язку та інформатизації України.

На порушення Конституції України і Закону України «Про статус народного депутата України» заяву про дострокове припинення повноважень народний депутат України О. Шевчук до цього часу не подав. Звернення комітету з пропозицією визначитися щодо складення повноважень народного депутата України або повноважень голови зазначеного Держкомітету залишилось без реагування.

Враховуючи викладене, комітет вирішив:

Звернутися до Голови Верховної Ради України О. Ткаченка з пропозицією відповідно до частини 3 статті 4 Закону України «Про статус народного депутата України» порушити в судовому порядку питання про дострокове припинення повноважень народного депутата України О. Шевчука.

Голова комітету  
Віктор ОМЕЛІЧ.

99 Вибори-99

## ЦВК попереджає: бюлетені не повинні зникати

(Початок на 1—2-й стор.).

Голова ЦВК звернув увагу на необхідність зробити висновки, враховуючи порушення і недоліки, які трапилися на минулих парламентських виборах. Михайло Рябень нагадав про випадки, коли автомобіль з бюлетенями дорогою до територіальних виборчих комісій несподівано зникав на кілька годин, а потім випливали фальсифікації цих бюлетенів. Ще й досі з таких випадків та фінансових порушень ведуться кримінальні справи. Перед головами територіальних виборчих комісій виступатимуть, окрім членів ЦВК, відповідальні працівники Верховної Ради, виконавчих та правоохоронних органів. Семінар триватиме два дні.

## Слово — учасникам семінару, головам територіальних виборчих комісій

### ✓ Володимир М'ЯЧ, територіальний виборчий округ № 32, Кривий Ріг:



— Увійшов до складу виборчої комісії за поданням Партії зелених, хоча я не член партії. Працюю заступником директора з набутих і кадрів Криворізького центрального рудоремонтного заводу. У комісії — 21 особа. По двох — від комуністів, зелених, народних демократів, соціалістів тощо. Вважаю, що комісія має всі можливості успішно провести вибори, гласно і демократично. Не допустимо ні фальсифікацій, ні будь-якої дискримінації чи упередженості до кандидатів.

### ✓ Олександра КРУТОВА, територіальний виборчий округ № 8, Крим:

— Я в комісії працюю від комуністів, пенсіонерка. У комісії — 20 осіб. По двоє — від Кучми, Марчука, комуністів, селян, зелених, Слов'янської партії та інших. Сільські і селищні ради називали попередню кількість виборців — це 136 тисяч чоловік. Ческамо на дуже високу активність.



### ✓ Василь КОЧМАР, територіальний виборчий округ № 85, Івано-Франківська область:



— Увійшов до складу виборчої комісії за поданням довіреної особи Леоніда Кучми, член Аграрної партії. У комісії — 18 членів, по два — від комуністів, Марчука, соціалістів, Вітренко, селян та інших. До округу входять, крім чотирьох районів, міста Калуш, Галич, Рогатин — усього 185 тисяч виборців. На комісію покладено відповідальність за організацію зустрічей кандидатів з виборцями. Всім створюємо однакові, сприятливі умови. На такому самому рівні відбулася й остання зустріч галичан з Юрієм Костенком.

Чимало виборчих дільниць потребують ремонту, не маємо власного факсу, не вирішено питання з автотранспортом. Окремі проблеми закриємо на цьому семінарі-паралі безпосередньо у контактах з членами ЦВК та посадовими особами.

### ✓ Ніна НИЗЕНКО, територіальний виборчий округ № 197, Черкаська область:

— Я — вчителька. Увійшла до складу виборчої комісії за поданням довіреної особи Леоніда Кучми. Наш округ — традиційно Ткаченківський. Це район Городищенський, Корсунь-Шевченківський, Шполянський і Лисянський. Тут виборці вдруге обирали Олександра Ткаченка народним депутатом. Мій заступник — від КПУ, секретар комісії — від НРУ, представлений — Марчук, Костенко, Вітренко, Селянська партія, Соціалістична та інші. Хочу сказати одне: всі члени комісії на час виборів повинні забути про свою партійну палесність. Переможе той, кому найбільше повірять люди.



Фото  
Сергія КОВАЛЬЧУКА.

# До болю знайомий «почерк»



## Арифметика тижня

Нинішнього тижня завершилося формування територіальних виборчих комісій. Здавалося б, законодавець забезпечив тили для рівності прав усіх кандидатів у Президенти України і на цьому етапі. У виборчому законі чітко вписано, що до складу комісії обов'язково включаються (за наявності відповідних подань) по два представники від партій (партій), від яких зареєстровані кандидати. Однак залишилася одна проблема: хто очолює комісії. До речі, за недавнім рішенням Центрвиборчкому, голова територіальної чи дільничної комісії — єдина посада серед членів комісії, яка оплачується з бюджету.

Голова тимчасової спеціальної комісії ВР з питань забезпечення виборчих прав громадян під час президентських виборів Олександр Єльяшків оприлюднив цікаву арифметику. Вона свідчить багато про що: і про роботу місцевих рад, і про відданість «безальтернативному курсові», і про симпатії серед самих кандидатів у Президенти, і, зрештою, про бажання крокувати в ногу із законом. Якщо проаналізувати, представники яких кандидатів отримали посади не лише голів, а й заступників і секретарів територіальних виборчих комісій, то очевидну перевагу здобув чинний Президент. Із 225

комісій у 129 його представники перебувають на керівних посадах.

Деякі факти заслуговують окремих роздумів. Так, на Херсонщині двоє голів територіальних комісій одночасно представляють двох кандидатів: Леоніда Кучму та Петра Симоненка. Ось як поділили керівництво 10 територіальних виборчих комісій у Криму: п'ять очолюють представники Л. Кучми, п'ять — П. Симоненка. Це ще одне промовисте підтвердження того, що влада заграє зі своїм конкурентом (якого виборчий штаб Л. Кучми вважає єдиним «серйозним») і бажає зустрітися у другому турі саме з ним.

За даними тимчасової комісії ВР, представники нинішнього Президента очолюють: в Чернівецькій області — всі чотири територіальні виборчі комісії, в Івано-Франківській — 5 із 6, у Волинській — 3 із 5, у Луганській — 10 із 12, у Львівській — 9 із 12, у Рівненській — 4 із 5, Харківській — 9 із 14.

Можна було б заперечити: мовляв, виборчий штаб діючого Президента запропонував до комісій найбільше представників. А той, хто «проспав», нехай парикас лише на себе... Однак не меншу активність за Л. Кучму виявили О. Мороз і П. Симоненко — вони запропонували до складу територіальних виборчих комісій по 449 осіб, Є. Марчук — 447 осіб. А Л. Кучма лише на четвертому місці (446 осіб).

І все ж перекіс стався не в усіх областях. Приміром, у Вінницькій області 8 територіальних комісій очолюють представники Кононова, Кучми, Марчука, Мороза, Онопенка, Ржавського, Симоненка і Ткаченка. На Житомирщині головами 6 комісій стали представники Базилюка, Кононова, Кучми,

Територіальні виборчі комісії очолюють здебільшого представники Леоніда Кучми

Мороза, Симоненка, Ткаченка. У Запорізькій області (9 комісій) по одній керівній посаді отримали представники Вітренко, Кононова, Кучми, Марчука, Мороза, Олійника, Симоненка, Ткаченка, Удовенка. «Як бачимо, там де хотіли прислухатися до рекомендацій комісії, дотримуватися принципу пропорційного представництва, а головне — справедливо розподілити умови для всіх кандидатів, — там зуміли знайти правильні рішення», — коментує О. Єльяшків.

До 16 вересня маємо бути сформовані дільничні виборчі комісії — на минулорічних парламентських виборах їх було більш як 33 тисячі. І якщо негативні тенденції, виявлені під час формування територіальних комісій, буде масово протиражовано під час утворення дільничних, на переконання О. Єльяшківа, це свідчитиме, що місцеві ради в багатьох регіонах дуже безвідповідально підійшли до дорученого законом завдання. Імовірно, що деякі рішення об'єднати будуть оскаржено в суді.

Юліана ШЕВЧУК.



## Ювілей тижня

### Тридцять років просто неба

Музею народної архітектури та побуту України, що в селі Пирогів під Києвом, виповнилося 30 років. Заснований з ініціативи Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, він став одним з найбільших музеїв-скансенів у світі. На площі в 150 га встановлено понад 300 унікальних пам'яток народної архітектури XVI—XX ст. з основних історико-етнографічних регіонів України.

Ювілейні заходи розпочалися відкриттям виставки «Народне мистецтво України» у приміщенні головної ради Товариства, де представлено найкращі зразки народної творчості, зібрані й збережені науковими співробітниками музею. 4 вересня для відвідувачів виставки буде організовано огляд відкритих фондів музею. Відбудеться також Міжнародна наукова конференція «Дослідження, збереження, популяризація пам'яток народної культури». А 5 вересня у селі Пирогів пройде етнографічний ярмарок.



# Російський скандал може зачепити і нас



## Невезіння тижня

Фінансовий скандал навколо відмивання російською мафією грошей МВФ, виданих РФ під економічними реформами, може вдарити і по відносинах України та МВФ. За оцінками міжнародних експертів, уже цього року Україна, Молдова та Еквадор можуть оголосити дефолт, а, як відомо, країнам-банкрутам кредити давати ніхто не хоче. Рада директорів МВФ 7 вересня має розглянути питання про продовження співпраці з Україною за програмою розширеного кредитування EFF. Вплив Сполучених Штатів на його розв'язання може бути для нас фатальним.

Безумовно, тема надання Україні фінансової допомоги постане і під час слухань в американському конгресі справ щодо російського скандалу, бо про корупцію українських чиновників не раз заявляв офіційний Вашингтон. Не ліберальничатиме й виконавча влада. Так, міністр фінансів США Лоуренс Саммерс заявив, що Вашингтон не підтримає надання Москві наступного траншу кредиту МВФ доти, доки вона не дасть «адекватний звіт» про використання раніше виділених коштів. Де гарантія, що такого самого звіту не зажадають і від України?

Захід довго «вмоявляв» комуністів приборкати «залізу завісу», зробити прозорими кордони, прилучитися до капіталістичних цінностей. Але, коли мільйони людей із колишніх соцкраїн після «демократичних» революцій кинулися освоювати вільний світ, Європа та США усвідомили, що їхньому ситому, багатому життю невдовзі настане кінець. Так, аби добробут громадян і національні інтереси економічно розвинених країн не постраждали від експорту нестатків і злиднів, у західних ЗМІ придумують

найсмішніші історії про споконвічну слов'янську порочність — хабарництво та крадіжки.

В американській газеті «USA Today» минулого тижня з'явилася стаття, в якій «поінформовані джерела» стверджували, що російська мафія через американський «The Bank of New York» відмивала гроші, надані як кредити МВФ Росії. Сума, названа в газеті, дорівнює 10 млрд. доларів, що становить рівно половину російського бюджету. В легалізації «брудних» грошей брали участь громадяни США, які обіймали високі посади в американському банку (в минулому — громадянин СРСР, котрі виїхали на початку 90-х до Америки), а також Костянтин Кагаловський (колишній представник Росії у МВФ), відомий міжнародний кримінальний авторитет Могилевич (у середині 60-х закінчив львівський політех), видатні «расіяни» — Чубайс, Потанін, Лівшиц, Сосковен, Бородин (загосп нинішнього Кремля) і Тетяна Дяченко (дочка Бориса Єльцина, ім'я якої винесено на першу полосу випуску). Можливо, публікація в американській газеті за-

лишила б мильною бульбашкою, якщо ця тема не підхопилася св-тські ЗМІ.

Проте директор-розпорядник МВФ Мішель Камдессю назвав абсурдним спроби знайти зв'язок між коштами кредитів МВФ і відмиванням грошей російською мафією. Російська влада майже тиждень зберігала мовчанку і ніяк не коментувала фінансовий скандал. Міністр закордонних справ РФ Ігор Іванов першого вересня заявив: «У тому вигляді, в якому обговорюють цю проблему деякі західні ЗМІ, — це не боротьба з корупцією, а цілеспрямована політика».

Причиною фінансових викриттів є майбутня і неминуча зміна лідерів Росії і США, за якою, цілком імовірно, настануть зміни моделі нинішнього світоустрою. Як відомо, нові президентські вибори і в США, і в Росії відбудуться 2000 року. Друге завдання ініціаторів міжнародного фінансового скандалу — скомпрометувати главу МВФ Мішеля Камдессю. А щодо України... Схоже, вона нині перебуває у становищі людини, якій перед самим носом перешлила дорогу чорна кішка...

Світлана ФІЛІМОНОВА.

Москва.

Р. S. А може, й рано панікувати. Учора представники мініфіну США заявили, що не мають наміру блокувати надання Росії нових кредитів МВФ. Штати лише хочуть отримати надійніші гарантії.

Скажи, хто голова...





## Цитата тижня

### Ми всі навчалися потроху ...

«За великим рахунком, перші три роки я опановував президентську науку».  
Леонід КУЧМА.

## Атомники не напружуватимуться. Напружать усіх нас?



## Тривога тижня

Про те, що попереду на нас чекає надзвичайно важка зима, енергетики натякають давно. Особливо складна ситуація виникла на атомних електростанціях, що виробляють майже половину електроенергії, яку споживає країна.

Торік закінчилися поставки ядерного палива з Росії на компенсаційній основі (за вивезені з України атомні босголови 43-ї ракетної армії), цього — із закупками справи пропуску про те, що «на шести блоках паливо є, попередньо оплачено ще одне паливне завантаження і два — у сталі попередньої оплати». А це в сумі — 9 блоків із 14 експлуатованих. Усі операції з придбання свіжого та вивезення відпрацьованого палива здійснюються у валюті. Навіть за найкращішої економії та за умови простою окремих блоків необхідно кожного року щонайменше 200 млн. доларів, щоб розрахуватися з російським АТ «ТВЕЛ», яке вимагає ще до початку поставок 35-відсоткову попередню оплату. А атомники геть у боргах. За використану вже електроенергію споживачі заборгували «Енергоатому» більш як 2 млрд. грн. Заборгованість галузі перед своїми працівниками у зарплатах становить близько 3,5 місяця. Керівник «Енергоатому» Микола Дудченко вкотре заявив на зустрічі з журналістами, що не бачить іншого виходу, окрім як створити систему повного щомісячного розрахунку на ринку електросенергії. Він також підкреслив, що експлуатуюча організація, якою є «Енергоатом», закупівлею палива не займається. Отож можна бути переконаними: затримки виходів енергоблоків із ремонтів є й будуть, підвищена динаміка простоїв найближчим часом не зміниться. Відключення споживачів з технічних причин можливі.

А що неможливо? Роздивитися поки що бодай якусь світлу перспективу. Під час простоїв атомних блоків основне навантаження падає на теплові станції. Запаси вугілля там нині становлять 2452,4 тис. тонн. Але все це може виявитися добром «на папері», бо вже поповзли розмови про збільшення поставок Мінвуглепрому для ТЕС за рахунок вугілля низької якості. Запас мазуту не дотягує поки що й до 300 тис. тонн, тоді як мінімально обгрунтоване добове витрачання — 3,5—4 тис. тонн. За твердженням фахівців Міненерго, єдиний шлях утримати енергосистему в робочому режимі — нормальна подача газу. Тільки газом можна збалансувати паливний дефіцит. Узимку його потрібно буде не менш як 50 млн. кубометрів на добу. Але, як відомо, енергокомпанії практично не розраховуються за використаний газ «Нафтогазу України» та державного резерву. Через борг у 4,5 млрд. гривень поставки газу на підприємства Міненерго знизено. Нині це у цілому 196 млн. кубометрів (28 млн. кубометрів на добу). Офіційно вже було заявлено про підготовку урядової постанови щодо нових, зручніших для постачальників газу умов праці на газовому ринку. Але очевидно й те, що через політичну ситуацію в країні про довговічність цих правил казати не доводиться. До того ж, вони лише епізод у бажаній всьогні пербудові енергосистеми країни. Поки що про цю перебудову ведуть мову в кулуарах. Цілісної та обгрунтованої програми ніхто не подав.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

## Змішались докупи коні, люди...



## Шоу тижня

Ось і відбулося довгоочікуване містеріальне шоу «Золоті ворота тисячоліття», до прем'єри якого у столичному парку «Оболонь» рекордними темпами було збудовано величезний Зелений театр, масштабні декорації та проведено безліч інших, не менш витратних робіт. На жаль, не все із запланованого вдалося втілити в життя. Так, не було обіцяних «розвозок» до метро, безкоштовного «прем'єрного» пива для глядачів... Та й сам парк не перетворився (мов за порухом чарівної палички) на оазу відпочинку. І місця у крайньому (найдешевшому) секторі, відведеному для журналістів, виявилися не бездоганими. Тому порада: якщо хочете все почути та побачити та й загалом вловити атмосферу дійства, не заощаджуйте на квитках. Звичайно, якщо це буде по кишені. (До речі, ціна на квитки коливалася від 10 гривень по краях «підкови» до 80 — на «центральному» трибуні.)

Загалом історія України в живих картинках в інтерпретації Василя Вовкуна — такий со-

бі вінегрет, складний з того, що вдалося назбирати творчого, мистецького й незадіяного в інших імпрезах. Скажімо, є кінний театр «Українські козаки» — нехай ганяють попід сценою і виробляють свої трюки, є каскадери — нехай видираються на бутафорські мури... Масштабність задуму покрийе все. І, звичайно, гарна обгортка: яскраві костюми, «живий» велетень-змій, з пащі якого виривається дим, десятки палаючих смолоскипів, що ефектно розрізають пітьму тощо.

Безперечно, поглянути на видовище один раз, а особливо в межах пристойної культурної програми, варто. Тому шлях до парку «Оболонь» відтепер занесено до переліку туристичних маршрутів поряд з традиційним відвіданням Печерської лаври чи Софії Київської. Щодо співвітчизників, то найбільшу втіху від побаченого, певна річ, матимуть дітлахи. Напружується логічний висновок — конче потрібно перетворити у шоу зразок українського диснейленду решту величезної паркової



«пустелі». Щоб усе це нас правді мало вигляд візитки України.

Анастасія ПЕРЕПЕЛИЦЯ.  
На знімку: а такий вигляд матимуть наші космічні нащадки.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (ДІНАУ).

## Екзаменаційний квиток — асигнація



## Уроки тижня

Затяжна соціально-економічна криза перетворила наше життя на суцільний екзамен з виживання. Екзаменаційним квитком уже давно стала асигнація — в крамниці, в лікарні, на роботі і на відпочинку. Бо ми змушені купувати та продавати товари і послуги, залежно від правил гри і гри без правил. Через це купуємо і продаємо здебільшого в кредит, наражаючись при цьому на небезпечний ризик знецінення гривні і відповідно — на подорожчання вартості кредиту. А також — на свавільні дії екзаменаторів, у яких до асигнацій своє, непересічне, ставлення.

Власне, це ставлення, яке інакше, як палкою любов'ю, не назвеш, виплекали батьки держави, нас не питаючи. Ми напевно були б проти того, щоб доходи податківців або органів правопорядку прямо пропорційно залежали б від розмірів штрафних санкцій і платні за поступки населенню. Якоюсь це недемократично, бо тхне безпартійним вивертанням кишень з боку екзаменаторів. Якоюсь це нерозумно, бо привчає населення до думки про екзаменаційний квиток як про асигнацію, а про асигнацію — як про хабар. Але влада, маючи намір на те, що приборкає палку любовного командного складу рамочками законодавства, зате матиме надійне джерело бюджетних доходів на місцях. Та ба! Судячи з того, як пішла справа, ту любов здолати несила.

Як ви думаєте, скільки часу вам знадобиться для того, щоб купити на Заході автомобіль у кредит? За півгодини, сидючи в кріслі, встигнете. Причому клієнт з його реєстрації візьме на себе продавця. А скільки часу вам треба, щоб купити автомобіль у кредит у Києві? У сервісному центрі «АвтоЗА3-ДЕУ» для цього потрібен принаймні день, а реєструвати автомобіль вам доведеться самотужки в органах ДАІ. Вже скоро ви з'ясуєте, що за обсягом документів і платіжок ця процедура — не менш довготривала і клопітна, ніж купівля автомобіля в кредит. Приготуйтеся до того, що в екзаменаторів у погонах своя правда, відміпна від загальноприйнятої. І якщо ви не сплатите тривідсотковий збір у Пенсійний фонд від повної

вартості автомобіля, вам екзамену на одержання номерів не скласти. Дарма, що автомобіль, придбаний у кредит, доки ви не розрахуєтеся за нього, не є вашою власністю, а відтак його вартість не може бути завчасу об'єктом оподаткування. Це зрозуміло продавцям, покупцям. Це підтверджує головний спеціаліст юридичної служби Пенсійного фонду Світлана Меланюк. І, зрештою, чинне законодавство. Але екзаменатор у погонах іншої думки. В мікрайонному реєстраційно-екзаменаційному відділенні він наполягатиме на тому, що право власності на автомобіль вам надає... техпаспорт. А відтак, аби сісти за кермо придбаного в кредит автомобіля, вам варто мовчки переписатися, аніж качати права. Переписатися пенсіонерам чи ДАІ? Це вже проблема районного масштабу.

Сама думка про те, що можна безболісно качати права у правоохоронців, як правило, наражається на відповідь: «Нема дурних». А от екзаменатори так не вважають. І роблять усе від них залежне, щоб дурні їх кредитували. Під час реєстрації нашого купленого в кредит автомобіля, його мало не відправили на техогляд, бо квитанція про сплату вартості техалона загубилася під час великого переходу клерків з одного кабінету в інший. Судячи з дозволу заводити на митну територію потримані авто, який почав діяти на цьому тижні, від клієнтів у ДАІ не буде відбою.

Валерій ГАНІЧ.

Київ.

## А Ваня — вундеркінд



## Фейлетон тижня

Коли мама пішла на чергування до лікарні, Ваня вийняв з ранця зошита, вирвав з середини два аркуші і сів писати:

«Добрий день, рідна бабусю. Я вже вмію писати і рахувати. У ліцеї був конкурс. Багато дітей провалилися, а мене взяли. Мама дуже рада. Каже, що я буду вчитися з крутими. І нося їм буду втирати п'ятірками, щоб мамі за мене не платити.

Вчора мама одержала аванс 30 гривень. І дуже засмутилася. Кожного разу вона засмучується, і я думаю, краще б їй цього авансу не платили. Бо мама каже: що можна купити за 30 гривень? А в неї ще буде зарплата 60 гривень. Якщо скласти доку-

пи, вийде аж 90 гривень. Я не розумію, чому їх не складають і не видають разом. Тоді мама не так засмучувалася б.

Мама каже, що до ліцею я зібраний. Купила мені костюм — чорні штани і зелений піджак, ранець, пенал, ох, який пенал! Щоб ви, бабусю, бачили! Купила кросівки, спортивний костюм, дві білі сорочки. Всього на 217 гривень. Це — дві цілі і чотири десяті маминої зарплати. А настільки лампу подарував хрещений. Він — «човник». Не той, що по воді їздить, а в Туреччину. Туди й назад, і завжди мені щось привозить.

Мама каже, що нам поталанило, прости Господи. Цілий

місяць хворіла тьотя Клара, і мама ходила робити уколи. Їй прописали 30 уколів. За один укол тьотя Клара платила мамі 5 гривень. А всього мама заробила 150 гривень. Я не розумію, чому їй у лікарні стільки не платять? Мама каже, що на чергуванні вона робить 15—20, а то й більше уколів. Скільки б це було грошей!

Я собі подумав. От би ще тьоті Кларі прописали 30 уколів. Мама тоді і на зиму мене одягнула б. Вони дуже круті. Діма їхній піде зі мною у перший клас. Дивно, математики він зовсім не знає. А конкурс у ліцей пройшов. У Діми є телевізор, відеок і навіть комп'ютер. А я собі дуже хочу купити відик. Мультки дивитися.

Мама сказала, що у тебе, бабусю, і вересня також свято —

до пенсії добавлять 5 гривень. І що ці гривні ти відкладиш для мене. Шо я на них зможу купити? У нашому магазині продають московські пельмені по 5 гривень. Я дуже люблю пельмені, але мама каже, що то тільки гроші викинути, а їсти нема чого. Можна купити 800 грамів сосисок, бо кілограма не вийде. Коли я набігаюся; зараз би їх і з'їв. Можна ще купити величезного кавуна і наїстися на все життя, як каже мама. І ще вона каже, що з мене вийде міністр фінансів.

Я думав-думав і вирішив: буду збирати на відик. Треба назбирати 600 гривень. А 5 гривень помножити на 12 місяців буде 60 гривень. 60 гривень на рік. А за 10 років назбирається 600 гривень. Шо ж, буду терпіти.

Зате у десятому класі у мене буде свій відик.

Дорога бабусю, одержиш пенсію, хай навіть через три місяці, моїх гривень не витрачай. Терпи, як і я. Приїжджай до нас, бо ми з мамою за тобою вже дуже скучили. І картопля кінчається, і яйця, і сало... А їхати до тебе, мама каже, шоразу півзарплати тратити... Ми тебе дуже любимо, цілуємо і обнімаємо».

Ваня подумав і дописав: «Жду ответа, як соловей лета»...

Потім іще подумав і знову дописав: «Ох, як довго чекати відика»...

Акуратно склав аркуші, взяв у мамі чистого конверта, заклеїв листа і побіг на пошту. На конверті стояла адреса: на село бабусі. Ваня ЖУК.

Анатолій КАРАСЬ.

! У номер

✓ Донецьк

## Збитки розділять

«на трьох»

Озимий клин на Донецьчині становитиме майже 400 тисяч гектарів — приблизно третину відведених під зернові площ. І хоча з 20 серпня настали оптимальні для степової зони терміни сівби озимих, фахівці з рослинництва не радять кидати зерно у висунену тримісячною снігою землю. Проте селяни-практики налаштовані розпочати сівбу, та стримує нестача пального.

Цього року середня врожайність зернових в області становить 20—21 центнер з гектара, що не набагато нижче середньоукраїнського показника. І все одно отриманого врожаю не вистачить, щоб розрахуватися з державою, областю і кредиторами. Як стало відомо, Київ начебто готовий перенести термін розрахунку з державою на 1 грудня 2000 року. Але, запевнив заступник голови облдержадміністрації Віктор Славута, якщо якийсь товаровиробник скористається відстрочкою, аби стовідсотково розрахуватися з комерційними структурами, «такої керівників буде неправильно поняти».

Отже, збитки у посушливий рік підраховуватимуть не тільки селяни і держава, а й їхні партнери по агробізнесу. Та й сплата відстроченої 31-мільйонної заборгованості по регіональному контракту видається проблематичною.

## Обнадійливий факт:

на селі зростає

конкуренція

Якщо торік спеціалізовані фірми, оснащені найновішою технікою, диктували хліборобам свої умови і за мхоботи брали до 30 відсотків урожаю, то цього року в області засновано три філіали централізованої машинно-тракторної станції. Розцінки одразу поповзли донизу: наприклад, голова фермерського господарства «Кредо» Микола Ралітний з Краснолиманського району повідомив, що залучений зі сторони «Джон Дір» зібрав хліб протягом чотирьох днів за 15 відсотків урожаю. Відродження системи МТС вигідне дрібним власникам, адже тільки фермерських господарств в області понад дві тисячі.

✓ Кіровоград

## Раз посадиш —

десять

не збиратимеш

Картопля, уражена нематою, потрапила на ринок Кіровограда.

Лише протягом одного рейду працівники Державної інспекції з карантину рослин у Кіровоградській області вилучили близько сорока тонн уражених хворобою овочів. Заражена картопля, яка без необхідного карантинного сертифіката реалізовувалася на ринках міста, потрапила до Кіровограда із Львівської, Волинської та Черкаської областей.

Спеціалісти пояснюють, що уражена нематою картопля не шкідлива для здоров'я. Та якщо її посадити на присадибній ділянці, то десятиліттями на цій землі не родитимуть ні картопля, ні помідори. До того ж, хворі овочі швидко псуються і до нового урожаю, як правило, не долежують.

✓ Тернопіль

Молода пара — учасники «пивного фестивалю» в Тернополі — вітають одне одного з перемогою у конкурсі. Це було в День міста. У рамках свята підприємства України — виробники пива — влаштували «Фестиваль пива» з конкурсами, розвагами, призами переможцям. Організатори фестивалю — київська фірма «Оболонь», тернопільська фірма «Опілля», Микулинецький завод та інші.

Фото Володимира АКСЬОНОВА (УНІАН).

Хто винен?  
Зима, весна, літо, осінь

неВрожай-99

Спочатку про сподівання. Найсміливіші торік прогнозували, що врожай зернових у 1999 р. сягатиме 30,5 мільйона тонн. Однак з часом ця цифра впала до 27,5 мільйона. Але й вона не остаточна. У кращому разі, експерти очікують, що зберуть приблизно 26 мільйонів тонн зерна. Щоправда, де і звідкіля те зерно доберуть, не відомо. Бо на 30 серпня в засіки потрапило лише 21 млн. 330 тисяч тонн збіжжя, що на 1 мільйон 300 тисяч менше, ніж торік. Але не зібрано зернових з площі близько 20 тисяч гектарів. Та особливо на кінцевий результат вони не вплинуть. Адже, як зазначають самі представники МінАПК, нинішній врожай зернових невеликий. У середньому, за попередніми даними, він становить 21,5 центнера з гектара, що на 1,5 центнера менше проти відповідного періоду минулого року.

Найменший врожай у Луганській області, де з гектара зібрано лише 12,2 центнера зернових. А господарства Тернопільщини, розрахувавшись з кредиторами, можуть узагалі залишитися без хліба. Якщо в попередні роки вони продавали мільйон тонн і більше пшениці, то нині зібрано трохи більш як 500 тисяч тонн. Серед лідерів — Одеська (27,3 ц/га), Київська та Хмельницька (по 24,7 ц/га) області. Хоча знову-таки вони не «дотягнули» до своїх торішніх результатів. Як, до речі, й усі інші. Лише в Криму та Житомирській області змогли намолотити зерна більше, ніж торік — 23 ц/га до 21,9 та 18,7 ц/га до 17,5, відповідно. Проте, як зазначили в МінАПК, зібрана нині пшениця (12,5 млн. т) порівняно з торішньою якісніша. Зерно чисте й не потребує додаткової обробки. А розмови про те, що Україні треба закріплювати зерно за кордоном — просто балаки. Скажімо, для забезпечення українців хлібопродуктами виробами торік знадобилося лише 4 млн. 200 тис. тонн зерна. Окрім цього, ще 1 млн. тонн пішов на виготовлення круп, ще стільки — на макаронні вироби. Тобто, якщо нинішній врожай пшениці поділити на торішні потреби, то виходить близько двох річних запасів. До того ж,

мовляв, зібрано ще 700 тисяч тонн жита. Тож без батона українці не залишаться, запевняють урядовці. Проте, коли заходить розмова про ціну на коровай, то радість потроху зникає. Посадові особи обіцяють, що ціни зростуть максимум на 7—8 відсотків. Але схоже, що ці відсотки — лише перша сходинка підвищення. Адже за досить невеликих запасів збіжжя стабільний попит на нього зумовлюватиме ріст цін. Приміром, у Вінниці, де першими в Україні розпочали біржову торгівлю зерном нового врожаю, пшеницю третього класу за стартової ціни 325 грн. було продано по 450 грн. за тону. Експерти вважають, що зерно й надалі дорожчатиме. Цьому сирияє досить нестабільний курс гривні, привабливість експортних операцій та залежність внутрішніх цін від тих, що запропоновані експортерами. Крім того, вартість зернових залежатиме й від цін на світовому ринку. І насамперед у Росії, де тонна пшениці останнім часом коштувала 105 доларів. До слова, перші 7 місяців цього року пшениця 3-го класу коштувала на біржах 227 грн. А останнім часом вартість її сягнула в середньому 350 гривень. Але, на думку урядовців, органам місцевої влади на місцях більш-менш вдасться утри-

мати ситуацію і значних стрибків цін не буде.

Дещо складніше з фруктами та виноградом, оскільки від заморозків у Криму постраждало понад 80 відсотків фруктових культур та 65% площ винограду. Очікуваний валовий збір цих продуктів нинішнього року становив лише 18 та 66 відсотків від рівня минулого. Зібрати вистачить не більше 28,5 тис. тонн фруктів та 50 тис. тонн винограду. Відрадіє картина з овочами. Незважаючи на те, що від заморозків загинуло 1,3 тис. гектарів кримських овочів, площі під них не лише відновили, а навіть розширили на 1,8 тис. га.

Не передбачають урядовці також проблем і з цукром. Його виробництво залишиться на рівні минулого року — 1,9 млн. тонн. Аналіз ситуації показав, що хоча маса кореня буряка — 28 грамів нижча за торішню, проте у цього річного на 0,8 відсотка вища цукристість. Однак, як і торік, можуть постати проблеми зі збором врожаю. Трактори готові лише на 77, комбайни — на 47 відсотків. А в деяких областях ці цифри ще нижчі — 60 та 35 відсотків відповідно. З такою підготовкою збір солодкого кореня може затягнутися й до кінця грудня. Це при тому, що його бажано викопати найімовірніше до кінця жовтня. Причина — відсутність коштів на запчастини і паливе. І схоже, що, як і торік, в господарствах бурякозбиральні комбайни замінять людьми. Як не потребують соларки і яким можна роками не виплачувати зароблене...

Загалом у високих кабінетах вважають, що зиму переживемо спокійно. Мовляв, не все погано в нашій хаті. А в тому, що з кожним роком врожаї падають, винні всесвітні потепління, похолодання, фінансова криза, яка охопила країни Південної Азії, нестача в Росії тощо. А також ще чотири причини: зима, весна, літо, осінь...

Андрій СЕРГІЄНКО.

Щасливий володар  
головного призу  
Анатолій Москальов

## Приїхав до столиці, щоб виграти

Третій рік поспіль український журнал з питань агробізнесу «Пропозиція» разом з партнерами влаштує для своїх передплатників розіграш призів. А відбувається він у рамках виставки-ярмарку «Агро-99» поблизу селища Чубинське на Київщині. Цього разу до розіграшу дійшли десять потенційних читачів-щасливчиків.

Варто нагадати, що торік розігрувався та знайшов свого володаря трактор «Масей Фергюсон», а також чимало інших цікавих призів. Нині передплатники змагалися за право виграти комплект запчастин для вітчизняного обприскувача «ОП-2000» заводу «Львівсьільмаш» (його надав Британський овочевий консорціум). Отримав приз Олександр Сокіл із села Мирне Борис-

пільського району Київської області. Редактор журналу Олег Ермоленко оголосив також передплатника, який виграв навесний італійський обприскувач «Юнігрін». Його було надано корсунь-шевченківським АТ «АгроРосІнвест». А власником призу став Олександр Литвиненко з села Інгулець Білозірського району Херсонської області.

Головний приз — машину для протруєння насіння «Кертитокс» виробництва Угорщини (від фірми «Агрохімгруп» з м. Біла Церква) отримав фермер Анатолій Москальов з села Червона Поляна Чаплинського району Херсонської області. Господарство Анатолія Сергієвича зветься «Віра». І він справді вірив у свою удачу. «Я приїхав до

Києва, щоб виграти. А допомогли здійснити поїздку КСП «Росія», підприємці, друзі. І якщо торік ми зібрали по 30 центнерів пшениці з гектара, то нині з такою машиною ерєальна можливість істотно підвищити врожайність», — сказав задоволений вигравшем фермер.

Дарина ФРІДМАН.

Київська область.

Картопля стара —  
ціна молода...

Київці стали свідками цікавого явища: цьогорічна картопля давно вже, звісно, не молода, а ціни на неї на ринках утримуються майже як за молоду. Втім, так не тільки у столиці. І не лише з картоплею. Ось повідомлення наших кореспондентів з кількох міст — від столиці до райцентру.

(Ціни за кг у грн.).

Продукти	Київ	Донецьк	Житомир	Кіровоград	Суми	Черкаси	Бориспіль (під Києвом)	Костопіль (Рівн. обл. (глибина))
Хліб	0,6	0,85-0,95	0,72-1,0	0,6-0,64	0,68	0,68	0,7-0,8	0,62
Борошно	1-1,2	1,2-1,4	0,9-1,1	0,8-1,05	0,9	0,7-1	0,8-1,1	1
Цукор	1,8	1,8	1,65	1,75-1,85	1,7	1,7	1,7	1,7
Картопля	0,9-1,2	1,2	0,5-0,6	0,9-1,1	0,9	0,8-1,2	0,8	0,4-0,5
Цибуля	1	1	0,6-0,8	1,3	0,9-1	0,8-1	0,8-1	0,7-1
Помідори	0,7-1,5	0,6-0,8	0,55-0,8	0,4-0,6	0,6	0,6	0,8-1	0,6
Яблука	1-2	1-2	0,5-1	1-1,5	0,7	0,6-2	1,5	0,5-0,6
Виноград	3-5	1,8-5	2-3,5	2-2,4	2,5	2-2,5	2,5-3	2,5-3,5
Свинина	9	6-9	6,5	7-7,5	7-7,5	6-9	6-8	6
Сало	5	4-5	4,5-6	4,5-5	5-5,5	4-5	4,5-5	5-6
Яловичина	9	5,5-8,5	5-6	6-6,5	6-6,5	5-8	5-7	6,5

Під весну картопля може «позопотішати»

Йома-йо,  
йошта!

Багато хто із власників присадибних та дачних земельних ділянок прямує нині до фермерського господарства «Олімп», що у Комінтернівському районі під Одесою. Мста одна — придбати, аби з осені посадити, саджанці йощи. Нову культуру вивели німецькі селекціонери, які «схрестили» смородинову та агрус. А наші співвітчизники Борис Остроухов і Захар Андрияс взяли за культивування і поширення. Йошта варта того: її ягоди не лише смачні, а й цілющі. Багаті на вітаміни, вони упереджують шлунково-кишкові захворювання, гіпертонію, інфаркт, деякі інші хвороби, сприяють виведенню з організму шкідливих речовин. Та й врожай йощи дає чималий — уже на третій рік з одного куша можна зняти до пуда ягід. Одеса.



# Як то все було...

Журналіст Богдан Новосядлий написав історію рідного села Буцнів, видав її масовим тиражем і подарував землякам



## Блиск і нужда глибинки

Якось так випадало, що кілька разів у редакційних справах мені доводилося телефонувати тернопільському журналісту Богдану Новосядлому в суботу. І жодного разу це заставало його вдома. «Поїхав у село», — відповідав мені присмний жіночий голос у слухавці. І нічого несподіваного в тому я не бачив, адже село з його родинними обійстями і дачними ділянками багатьом нам допомагає в цей скрутний економічний час. Та, як з'ясувалося нещодавно, не картопля і полуниця цікавили оглядача обласної газети «Свобода» в рідному селі Буцнів, а його мешканці. І передусім старожили, які багато чого знають з недалекої історії села і можуть про це цікаво розповісти.

Саме спогади односельчан, матеріали з архівів Тернополя, Львова і Варшави, письмові згадки про село у періодиці минулого та нашого століття і лягли в основу книги-есе Богдана Новосядлого «Буцнів — село над Серетом», яка побачила світ у тернопільському видавництві «Оперетивний друк». Власне, книга присвячена 400-річчю місцевої греко-католицької церкви, яка постанала в селі 1598 року. І один з розділів книги — «3 літопису прабатьківської церкви» — доносить до читачів найпомітніші віхи з церковного життя буцнівчан, розповідає про місцевих пастирів, які вірою і правдою служили Богові і рідному народові. Як, скажімо, отець Василь Курилас, котрий пройшов через польські і радянські тюрми, через пекельні кола сталінського штатбору, але не зрікся прабатьківської віри, до самої смерті таємно виконував душпастирські обов'язки се-

ред вірних ще донедавна забороненої Української греко-католицької церкви.

Здавна відомий Буцнів і тим, що в його греко-католицькому храмі є ікона Пречистої діви Марії, написана на полотні на зразок бельзької Богоматері. вивезеної поляками до Ченстохови. То є подарунок, піднесений 1729 року буцнівським «губернатором» Матвієм Цвинським місцевим отцям василіанам. Уже в скорому часі парафіяни довідалися про надзвичайну силу ікони, яку 25 січня 1737 року митрополит Атанасій Шептицький особливою грамотою проголосив чудотворною. Сталося те після того, як дві комісії зі львівської митрополії переслухали під присягою кілька десятків свідків великих чудес, спричинених місцевою іконою Богоматері.

Цікавою і повчальною є історія кам'яної дзвіниці, збудованої 1774 року водночас з теперішньою спорудою Божого храму. Під час пер-

шої світової війни буцнівські дзвони забрали для переплавки на гармати. Врятував осиротілу дзвіницю місцевий селянин Теодор Музика, який на початку 20-х років приїхав із заробітків з Америки. Саме він вніс левову частку коштів — майже 80 відсотків — для відливання нових дзвонів. Та під час атеїстичного розгулу за радянських часів і вони зникли. Два вікна дзвіниці — один дзвін дивом зберігся — майчили пусткою донедавна. Аж поки торік, Квітної неділі, в Буцневі не освятили два дзвони, кошти для відливання яких пожертвували знову-таки американські емігранти. Сини покійного отця Василя Куриласа — Степан і Роман.

Великий розділ книги «Учітеся, брати мої» присвячено сільському шкільництву. Тим паче що школу з українською мовою навчання засновано в Буцневі ще 1849 року. Інша річ, що далеко не кожній селянській дитині навіть вона була доступна. Зокрема, 1895 року в Буцневі, як свідчать архівні матеріали, «вміли читати і писати 288 чоловіків і 165 жінок, не вміли ні читати, ні писати 741 чоловік і 945 жінок. Мали ходити до школи 173 хлопчики і 164 дівчинки, але відвідували її лише 107 хлопчиків і 94 дівчинки». Богдан Новосядлий, оперуючи цифрами і деталями з місцевого життя, показує розвиток шкільництва в Буцневі, особливо — в другій полови-

ні нашого століття, подає цікаві розповіді про місцевих вчителів, охоче послуговується їхніми спогадами.

Маємо в книзі і понад два десятки портретів-зарисовок про більш-менш відомих людей, які є вихідцями з Буцнева або життєві шляхи яких пролягали через це село. Таких, скажімо, як Богдан Сорока, котрий протягом тринадцяти років очолював Тернопільську обласну бібліотеку, як генеральний директор підприємства «Галтранс» Іван Хромчак, як полковник Богдан Бастюк... Та й взагалі в інших розділах Богдан Новосядлий доволі почасти веде історичну лінію через складні людські долі, через життєві колізії, що додає книзі цікавості і читабельності.

Як на мене, то зумів автор щасливо уникнути й іншої вади, властивої для таких праць і видань. Показуючи важливу роль церкви і просвітницьких українських організацій у житті галицького села, національно-визвольну боротьбу 40-х років, про що раніше згадували лише в негативній тональності, Богдан Новосядлий доволі широко розповів читачам і про 50—80-ті роки. Ні, він аж ніяк не



ідеалізує ту систему, але згадує і про те, як у селі з'являлися новобудови, як сільські діти мали доступ до освіти, як життя буцнівчан набирало нових рис і відтінків.

Певна річ, видати таку книжку за журналістську зарплату нікому не під силу. Наприкінці видання автор подав прізвища людей, за фінансового сприяння яких ця книга побачила світ. І, що характерно, майже всі вони — вихідці з Буцнева, за що їм щиро вдячна уся буцнівська громада.

А Богдан Новосядлий подав нам добрий приклад, як працювати над таким вкрай потрібним виданням для кожного села, для кожного з нас. І, що не менш важливо, як зробити його масовим, донести до читача.

Роман ВАТРИЧ.

# Екслібриси Ніла Хасевича яскраві, як і його життя

З Костопільським районом переплелися життєві й творчі шляхи-дороги талановитого художника-графіка Ніла Хасевича (1905—1952 рр.). Його прізвище стоїть поряд з іменами таких видатних українських графіків, як Юрій Нарбут, Василь Кричевський, Олена Кульчицька.

Як сонячний відблиск у краплині роси, так у долі його сім'ї відбилися трагічні моменти з історії визвольних змагань України. Самобутній митець і тум'яний патріот донедавна був залий. І тільки останнім часом повертається він до свого народу, для якого жив і невтомно трудився пензлем, різцем і долотом...

Ніл Хасевич родом із села Дюксин, яке в письмових актах вперше зафіксоване 1577 р. Батько майбутнього художника, Антон Іванович, служив диакonom у місцевій церкві, він допоміг синові опанувати ази грамоти. Середню освіту здобув у Житомирській семінарії та Рівненській гімназії. 1918 року під час аварії на оржівському залізничному переїзді загинула мати Ніла, а сам він залишився без ноги.

Потяг до знань привів Хасевича в 1927 році до Варшавської академії мистецтв, де під керівництвом професора Владислава Сковчиляса він здобув фахову графічну підготовку. Щоправда, перш ніж зупинитися на графіці, довго пробував себе в різних жанрах. Так, жителі Дюксина ще й досі пам'ятають Хасевичеві ікони, вони були в місцевій церкві, де служив його батько. А ще — портрети односельців. Та майже всі вони згоріли, коли 1943 року фашисти спалили село. Під час облоги загинув і батько художника.

— Я запам'ятала Хасевича таким: середній на зріст, смаглявий, лисий, хоч не мав ноги, але ходив без палиці. Ніл часто щось малював, писав, щось робив на шматку дерева, — згадує костопільчанка Параскева Мирончук. — Одного разу вирішив намалювати з мене портрет. Попросив сіс-

ти на купині і позувати. Це було 1943 року. Так гарно мене змалював, але де ділася картина, сказати не можу. Бо була війна.

Перед війною Ніл Хасевич захоплюється так званою малою графікою — екслібрисами. 1939 року за сприяння мистецького гурту «Спокій», членом якого він був, у Варшаві побачив світ альбом «Книжкові знаки Ніла Хасевича», в якому автор показав себе чудовим майстром мініатюри, таким чином виборовши сильну позицію поміж тодішніх українських графіків і створивши в українській екслібристиці окремий тон, повний свіжості та неабиякої оригінальності думок і неформальних розв'язок.

Хасевич глибоко розумів сутність екслібриса, тому кожен із них — це доказ психологічної проникливості митця. Скажімо, в екслібрисі А. Лівицького (президента УНР в екзилі) — національний герб вміщений на карті Європи на місці української території. Простий і виразний спосіб дозволяє зрозуміти палке бажання власника екслібриса, щоб поневолена Україна стала вільною.

Не менш цікавим є знак А. Около-Кулака. Постаттю прочанина, котрий мандрує лісами до церкви, символізує митець біль вигнання з рідної землі, коли єдиною вітхою залишається глибока віра в Бога та в його суворий, але справедливий суд.



У тридцять років Ніл Хасевич брав участь у багатьох престижних виставках Європи та Америки. Його твори бачили жителі Варшави, Лос-Анджелеса, Чикаго, Львова, Луцька, Рівного, Крем'янина...

Поруч із творчістю Ніл Хасевич займався громадсько-політичною діяльністю: був членом Волинського українського об'єднання (ня легальна організація виникла 1931 року, вона створювала в містах і селах просвітницькі гуртки), був членом центрального і крайового проводів ОУН та Української Головної Ради (УГР) — своєрідного підпільного парламенту України. З 1942 року Ніл Хасевич стає другом Кліма Савура (Дмитра Клячківського) — командувача УПА — «Північ», штаб якого містився у Гутині, що в Костопільському районі.

У підпіллі, при тьмяному світлі каганця Ніл Хасевич випускав листівки, брошури, редагував журнал «До зброї», розробляв скізи українських орденів та медалей, паперових грошей — так званих бофонів.

Після закінчення війни художник не схотів відступати з похідними групами УПА на захід, а залишився в рідному краї. З цього приводу харак-

терний лист, надрукований за кордоном: «В житті я все віддав, але я не можу втратити більше, ніж моє життя. Але як довго буде залишатися в мене хоча б одна краплина (іскра) життя, я боротимусь із ворогами свого народу. Я не можу битися з ними руками, але я б'юся своїм різцем і долотом».

А 4 березня 1952 року, оточений кадебістами разом з двома друзями, щоб не потрапити в полон, Ніл Хасевич застрелився в бункері неподалік села Сухівці. Було йому 47 років. Стільки прожили Тарас Шевченко, Василь Стус...

У 1995 році з нагоди 90-річчя від дня народження Ніла Хасевича на подвір'ї Дюксинської школи відкрито пам'ятний знак, на якому відтворено автопортрет Ніла Хасевича. Його великі проникливі очі глибоко дивляться в душу кожному з нас. З докором і надією.

Анатолій КАРП'ЮК,  
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Екслібриси Ніла Хасевича —  
«Інж. Е. Плюща»,  
«Джінно Сабаттіні»,  
«Прал. А. Около-Кулака»,  
автопортрет.

Обурливого листа надіслав до редакції київський читач Юрій Якович Данилов, як він зазначив, «член ВКП(б) з 1944 року». Він дає досить різкі характеристики декому з кандидатів у Президенти України. Насамперед його турбують антиконституційні заяви тих претендентів, котрі відверто кличуть нас у нові союзи та об'єднання, гарантуючи через відмову від незалежності прийти до «заможного й щасливого майбутнього».

Свої висновки читач аргументує посиленнями на радянський історичний досвід, увагу до якого ми привертаємо своїми випусками сторінок «XX століття: українські акценти».

Такий само політично насажений лист прийшов і з Сум. Голову Сумської міської спілки патріотів України О. Дубовика теж хвилюють проблеми партійного життя: «Є проблема, яку зумисно замовчують офіційні ЗМІ — виконання статутних і програмних принципів існуючих партій».

І справді, як каже народне прислів'я: «Назвався грибом, лізь у кошик». У запалі виборчої боротьби частина політичних лідерів забуває про те, що записано не лише в реєстраційних документах їх-

# Шекспірівські пристрасті буяли і в житті, й на сцені

*Якщо театр — дзеркало суспільних настроїв, то характерною для суперечливих тридцятих є заключна сторінка історії театру «Березиль».*

Свого часу харківські (тоді — столичні) «Вісті» розповіли своїм читачам про дивний інцидент (випадковий чи організований), що трапився під час вистави за п'єсою Івана Дніпровського «Яблуневий полон». Акторка, яка грала українку—офіцера армії Української Народної Республіки, арештовує чекіста. «Ти не признаєшся? Не знаєш такого більшовицького ката в Жмеринці? Убивці української інтелігенції? Ти не знаєш сатани?» Після цих слів актриса повернулася обличчям до урядової ложі, де сиділи в той час Влас Чубар, Володимир Затонський, Григорій Петровський, виходило, що вона промовляє саме до них: «Кожний із вас сатана. Звір'ячий ваш трибунал! Стріляєте цвіт України. Хто ж ви такі? Тюрємшики, дрібні злочинці, нічні убивці...».

Подібного настрою був і прощальний монолог-звинувачення, з яким звернувся до чиновників від мистецтва Лесь Курбас — режисер театру «Березіль».

5 листопада 1933 року народний комісаріат освіти України виніс постанову про засудження діяльності «Березолу» й усунення з посади його керівника режисера Леся Курбаса.

«Я говорю тут, у цій установі, останній раз... Тому я кажу те, що думаю. Хто ці сьогоднішні гробокопателі «Березоля» і судді моєї роботи в українському театрі? Оцей Грудина (керівник театр-

ніх партій, а й у Конституції України.

«Саме тому, — вважають читачі, — треба вкотре перечитати нашу історію, особливо невідомі її сторінки».

Хочеться признатися нашим читачам, що не лише вони, а й автори циклу, готуючи публікації, відкривають для себе нове й незнане. Наприклад, досі ми знали, що фашистська Німеччина нібито переважала СРСР і якісно й кількісно в озброєнні своєї армії. А з'ясується, що Червона Армія напередодні другої світової війни мала набагато кращі зразки озброєння, та внаслідок сталінських прорахунків у визначенні радянської військової доктрини перевагу було віддано тим видам зброї, які мали забезпечити успіх насамперед у наступальних операціях. До оборони СРСР Червону Армію майже не готували. Перегляд військової доктрини під час війни, а також готовність оборонної промисловості до випуску, зокрема, танків, літаків, ракетних установок, які відповідають вимогам часу, дали можливість змінити ситуацію на фронті й врешті — перемогти фашистів.

Нема чого казати, зовсім інакше бачаться сьогодні навіть події десятилітньої давності.



рального відділу в справах мистецтв. — Ця й подальші ремарки — автора публікації) — авантюристик, котрий розгулює зі своєю головою на театральному фронті? Цей... Шупак (редактор «Літературної газети»), який лисячим хвостом замітає сліди своєї критикоманської еквілібристики? Або донька харківського блакбазного (блакбаз — базар у Харкові) торговця Лівітіна, що так запопадливо турбується відсутністю російської драматургії на сцені «Березоля»? І на решті загадковий Андрій Хвиля (заступник народного комісара освіти після самогубства Миколи Скрипника)? Яким правом, чийми мандатами ви всі уповноважені так розправлятися і засуджувати мою діяльність в українському театрі?»

Місце Леся Курбаса зайняв Мар'ян Крушельницький, а «Березіль» став театром імені Шевченка.

Через три місяці після свого виступу Лесь Курбас був заарештований. З Соловків він не повернувся. Театр «Березіль» увійшов до історії європейського театру.

# Тридцяті в радянській Україні

**«Хвала тому,  
хто людству зуміє  
навіяти сон  
золотий»**

Згадавши рядок П'єра Бранже, винесений у підзаголовок, висловлюю припущення, що твердження — тридцять років були вершинними в радянській історії — комусь здається необґрунтованим.

«А як же космічні успіхи шістдесятих та сімдесятих? Хіба можна обійти мовчанням наукові перемоги СРСР? А злет досягнень військово-промислового комплексу?»

Справді, запитань-заперечень виникає безліч. Але оглянемо всі сім радянських десятиліть. Як з них, так би мовити, «найщасливіші»? Повоєнні п'ятдесяті? Відбудова, голод, репресії... Хрущовські шістдесяті? Подих демократичних вітрів у післясталінському епоху, розкріпачення духовного життя, прорив у космос, підйом цілинних земель, протє і гливкий хлїб з горохової та кукурудзяної муки, засилля в народному господарстві насамперед інтересів військово-промислового комплексу, пароплави, що везуть в СРСР американську пшеницю... Брежньєвські сімдесяті, про які нині дехто згадує, як про роки «торжества комунізму в окремо взятій державі»? Країна жила за рахунок нафтодоларів, що врешті-решт народило застій і стагнацію державного механізму, підсилені поверненням до управління країною із застосуванням репресій... Вісімдесяті — Горбачовські перебудовчі? Спроба удосконалити чи оновити радянську систему призвела до активізації процесів, які її знищили.

То які десятиліття назвемо більш-менш благополучними? От і виходить, що тридцяті. Бо є впертий аргумент на користь такого висновку — тоді починались майже ВСІ радянські успіхи, які й надихали радянських людей вірити в оптимістичне майбутнє, відповідали їхнім сподіванням на краще життя.

Щоправда, історики (зрозуміло, діаспорні, бо для вітчизняних всі радянські роки — період триумфів та перемог), зокрема авторитетний Іван Лисяк-Рудницький, вважають, що вершинними були двадцяті роки: «За нової економічної політики промислове виробництво більш-менш повернулося до передреволюційного рівня, а ще не сколективізоване селянство жило порівняно заможнo. Це був також час, коли радянська Україна мала справжню автономію в культурних справах. Її досягнення у сферах освіти, науки, літератури та мистецтва справді вражають. Міста

швидко втрачали свій колишній зрусіфікований вигляд. До 1930 року Україна наближалася до стану повністю розвиненої, культурно зрілої нації».

Гадаю, що відірваний від батьківщини історик дещо перебільшував, що «міста втрачали... зрусіфікований вигляд».

Врешті можна погодитися на компромісний висновок — два перші пореволюційні десятиліття в історії СРСР були обнадійливі й обіцяючи.

## У музикантів губи примерзали до труб

Перший п'ятирічний план, що був продовженням і розвитком плану ГОЕЛРО (електрифікації СРСР), покликаний був перетворити Радянський Союз і, звісно, Україну з відсталих і аграрних у країни з високорозвиненою індустрією й колективним сільським господарством, «забезпечити побудову фундаменту соціалістичної економіки». У галузі культури план передбачав здійснити загальну обов'язкову початкову освіту, ліквідувати неписьменність серед населення віком до 40 років, підготувати кваліфіковані кадри для всіх галузей народного господарства.

Одним з перших успіхів був, звичайно, пуск в експлуатацію Дніпрогесу (потужність 558 тисяч кіловат). Устаткування для нього було замовлено у США та Німеччині. Але відсутність коштів змінила плани будівників Дніпрогесу й замовлення розмістили на радянських підприємствах.

Іноземні спеціалісти, які працювали в Запоріжжі, вважали, що такі об'єкти можна спорудити за 5—7 років. Уряд СРСР встановив термін — п'ять років. Проте ГЕС було збудовано за сім місяців раніше.

Лише за 1930 рік 1600 ударних бригад дніпробудівців уклали в тіло греблі 550 тисяч кубометрів бетону замість запланованих 400 тисяч.

Зрозуміло, тоді не йшлося про  
 жодні побутові умови для робіт-  
 ників тощо — все було підпоряд-  
 ковано лише виснажливій тяжкій  
 роботі. Майже всі процеси на  
 об'єктах виконувалися вручну. До  
 місця роботи доводилось добира-  
 тися за 3—5 кілометрів, харчові  
 продукти видавали по картках:  
 робітникам — 800 грамів хліба,  
 студентам — 400. Отож не буде  
 перебільшенням вважати, що  
 Дніпрогес постав на Дніпрі за ра-  
 хунок здоров'я та життів 26 тисяч  
 його будівників.

У березні 1930 року в степу поблизу Харкова розпочалось будівництво тракторного заводу. Тут було сконцентровано 16 тисяч робітників, які «показували





# — вершинні історичній епосі?



раз... трудового героїзму... світові рекордності праці».

дні взимку мороз досягав, що люди кидали повертатися в бараки. будівництві з'явилися з оркестром й захо-рим настроєм працю-узики губи пример-уб, але вони грали, «бо у легше було працюва-

омогу будівельникам на-ли прикомандировані мійці (в Україні Мос-и тримала не менш як армію).

кий тракторний було і він став до ладу за досі строк — 19 міся-

за п'ятирічку було зве-цько... нових підпри-ред... Запорізький за-рс... істаль», Дніпро-ий коксохімічний за-ька, Криворізька, Пів-ецька теплові електро-до реконструйовано ме-ий завод ім'єні Петров-Дніпропетровську, май-збудовано Макіївський ірський металургійні за-конструювався Криво-лізорудний басейн.

и першої п'ятирічки в-о повністю ліквідовано

п'ятирічний план ста-мету «остаточно лікві-піталістичні елементи у-повністю знищити при-породжують експлуата-ні людиною».

дцять років було зроблено ки до майбутніх кос-еремоґ — вершини ра-досяч...

що саме тоді відбува-ласне змагання радян-етників не з американ-з німецькими фахівця-

ирянин Сергій Корольов-ній Головний констру-ських космічних кораб-е в тридцять років охоло-ів зі створення ракетних-вирішив займатися ліч-ічними ракетами. 1936-зробив у Московському-еті блискучу доповідь,-ну майбутнім польотам в-ерні простори.

Тоді ж в СРСР народжувалися знамениті «катюші» — ракетні установки залпового вогню, винишувачі «ІІ-15» неподалік Києва провели випробування стрільби ракетами по наземних цілях. Застосовані проти японської армії на Халхін-Голі, ці винишувачі вра-зили японських військових спеці-алістів, які не могли навіть дати оцінку цій зброї.

Радянський літак «ІІ-16» мав на той час найпотужніше озбро-ення, чим персважав, зокрема, німецькі «мессершмітти». А вже готувався до випуску «літаючий танк» — броньований «ІІ-2».

Успіхи в авіації стали можли-вими в СРСР завдяки розв'язкові насамперед Запорізького алюмі-ніевого комбінату, який вже 1933 року давав 40 тисяч тонн алюмі-нію (у світі в 1924 році виробля-лось 195 тисяч тонн, а 1940 року — 754 тисячі).

Паралельно з Сергієм Король-овим в Німеччині працював Вер-нер фон Браун. Особливо резуль-тативно його робота стала після приходу до влади А. Гітлера, який виділив конструктору 550 млн. марок. Головнокомандувач сухо-путних військ Вернер Фріч осо-бісто патронував дослідницькі роботи в Пенемюнде — випробу-вальному полігоні В. фон Брауна. Але німецькому конструкторові так і не вдалося створити обіцяну А. Гітлеру трансатлантичну раке-ту для бомбардування США. У майбутній війні «фау» («зброя відплати») долітали лише до Лон-дона.

Радянська індустріалізація пра-цювала не на підвищення рівня життя радянських людей, а на мі-літаризацію СРСР.

За дві п'ятирічки в Радянському Союзі було випущено 24708 бойо-вих літаків. Вже на початку першої п'ятирічки вироблено 4 тисячі танків (до речі, А. Гітлер розпочав другу світову війну з 3350 танками. — Е. Манштейн «Втрачені пере-моги». М-С-Птб., 1999).

І. Сталін та його оточення ве-ли непримиренну ідеологічну бо-ротьбу з «буржуазним Заходом», проте наскільки могли користу-валися науковими та технічними досягненнями і США, й Європи. Зазначимо: і правильно робили.

У грудні 1930 року до Одеси був доставлений зі США (за докумен-тами, як звичайний трактор) аме-

риканський танк конструктора Дж. Крісті, який славився своєю найдосконалішою на той час під-віскою — однією з основних час-тин гусеничного механізму пере-сування танка. Удосконалений на радянських заводах й названий «БТ» («быстроходный» танк), він став основою для найліпшого та-ка другої світової війни «Т-34».

В індустріалізації був і зворотний бік медалі

Спочатку скажемо про конкрет-ні результати індустріалізації УРСР. Видобуток вугілля 1937 року досяг 69 млн. тонн, залізної руди — 17,1 млн. тонн, виплавка чавуну — 9,2 млн. тонн, сталі — 8,7 млн. тонн. З виробництва основних ви-дів промислової продукції Україна посіла провідне місце не лише в СРСР, а й у світі (перші—треті міс-ця з видобутку марганцю, залізної руди, виплавки чавуну тощо).

Здавалося б, можна вважати ці показники досить високими. Але саме тоді США видобували 376 млн. тонн вугілля, Англія — 224 млн., Німеччина — 124 млн., СРСР (ра-зом з Україною) — 92 млн.

Залізної руди Франція видо-бувала 32 млн. тонн, а СРСР — 22 млн.

Нафти у США видобували 123 млн. тонн. Україна в тридцять роки посідала 7—8 місця у світі з видобутку нафти (Карпатський ре-гіон).

А тепер подивимось, як вирішу-валася в СРСР проблема трудових ресурсів.

У 1934 році органами НКВС бу-ло заарештовано 510 тисяч чоло-вік, працю яких безплатно вико-ристовували на об'єктах соціаліс-тичного будівництва. 1938 року — пік репресій! — ця цифра досягла 1 млн. 882 тисяч чоловік. Загалом з 1921 по 1954 роки за «контрре-волюційну діяльність» в ГУЛАГах побувало 3 млн. 777 тисяч грома-дян СРСР.

У 1937—1938 роках було заарештовано 11 (за іншими даними 40) тисяч радянських генералів та офіцерів. У хроніці боротьби ста-ліністів з власною армією треба шукати відповідь на запитання: «Чому блискучі досягнення радян-ських вчених та конструкторів в тридцять років не були повністю використані для зміцнення оборо-ноздатності СРСР?». До речі, той-таки Сергій Корольов теж був заарештований, як і сотні інших кон-структорів, інженерів та організа-торів соціалістичної індустріаліза-ції країни.

І останнє. Самі за себе промов-ляють і розміри радянських капіта-ловкладень, наприклад, за 1937 рік. Якщо в розвиток важкої промисло-вості Україна вкладала 8 млрд. кар-бованців, то легкої — лише 1 млрд.

На розвиток внутрішньої торгівлі йшло тільки 39 млн. карбованців. На медичну мережу — 445 млн., а на освіту — 512 млн.

На експорт СРСР відправляв, зокрема, українську пшеницю — в голодному 1933-му було прода-но 5 млн. тонн зерна. Одержану валюту також спрямовували на ін-

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

а на полігонах танки дихали смертю

## Хроніка

✓ 1931 р., 25 січня

Всеукраїнська декада ліквідації неписьменності

✓ 1 жовтня

Харків. Вступив у дію і випустив перший трактор завод імені С. Орджонікідзе Рішення РНК УСРР про встановлення нового пам'ятника на могилі Тараса Шевченка



✓ 1932 р., 30 січня — 4 лютого

Москва. XVII конференція ВКП(б), яка розглянула підсумки розвитку промисловос-ті, затвердила директиви зі складання дру-гого п'ятирічного плану розвитку народного господарства СРСР (1933—1937)

✓ 23 квітня

Постанова ЦК ВКП(б) про перебудову літературно-художніх організацій і необхідність утворення єдиної спілки письменників СРСР

✓ 10 жовтня

Запоріжжя. Урочисте відкриття Дніпрогесу. Харків. Учені Українського фізико-технічного інституту К. Сипельников, А. Вальтер, О. Лейпунський, Г. Латишев уперше в СРСР і другі у світі здійснили ядерну реакцію з розщеплення атомного ядра літію

✓ 7 листопада

На екрани кінотеатрів вийшов фільм О. Довженка «Іван», присвячений будівництву Дніпрогесу

✓ 1933 р., 10 березня

Харків. Ухвалення РНК УСРР постанови про організацію в Ук-раїні державних університетів, згідно з якою відновлено Дніпро-петровський, Київський, Одеський, Харківський університети

✓ 5 жовтня.

Харків. Наркомат освіти УСРР ухвалив постанову про театр «Березиль», згідно з якою було звільнено з посади художнього ке-рівника й директора театру Леся Курбаса

✓ 1934 р., 19 травня

Харків. Відкриття Міжнародної конференції з питань теоре-тичної фізики, в роботі якій взяли участь Нільс Бор, Евал Вільямс, Мільтон Плессет і радянські фізики Лев Лапдау, Ігор Тамм та інші

✓ 10 червня.

Створення при НКВС УСРР Головного управління виправно-трудових таборів і трудових поселень (ГУЛАГ)

✓ 1 грудня

Ленінград. Убивство С. Кірова. Нова хвиля репресій в Україні

✓ 13—15 грудня

Війзна сесія військової колегії Верховного суду СРСР під голо-вуванням В. Ульянова засудила до розстрілу письменників І. та Т. Крушельницьких, Г. Косинку, Д. Фальківського, К. Буревія, О. Влизька (а всього 28 громадян УСРР)

✓ 1935 р., 24 березня

Харків. Урочисте відкриття пам'ятника Т. Шевченку

✓ 27—28 березня

Київ. Новий суд над українською інтелігенцією. Зокрема, до ГУЛАГу потрапили письменники М. Куліш, Г. Епік, В. Поліщук, В. Підмогильний, Є. Плужник, О. Ковінька

✓ 6 листопада

На екрани країни вийшов фільм О. Довженка «Аероград» (студія «Мосфільм»)

✓ 1937 р., 25—30 січня

Надзвичайний з'їзд Рад України ухвалив нову Конституцію УРСР

✓ Червень

Іспанія. Створення у складі Інтернаціональної бригади імені Я. Домбровського Республіканської армії роти імені Тараса Шев-ченка, сформованої з українців

✓ 12 грудня

Перші вибори до Верховної Ради СРСР

✓ 1939 р., березень — травень

Відзначення 125-річчя Тараса Шевченка. Відкриття в Каневі та Києві пам'ятників поету і художнику

✓ 23 серпня



Підписання радян-сько-німецького догово-ру (пакт Молотова—Ріб-бентропа)

✓ 22 жовтня

Західна Україна. Ви-бори до Народних зборів

✓ 1940 р., 10 лютого

Розкол ОУН і утво-рення революційної фракції ОУН-Б на чолі з С. Бандерою та ОУН-М на чолі з А. Мельником.

Ведучі рубрики: Віталій АБЛІЦОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

# «Трубы трубять в Новѣградѣ»



Виповнилось  
900 років  
Новгород-Сіверському



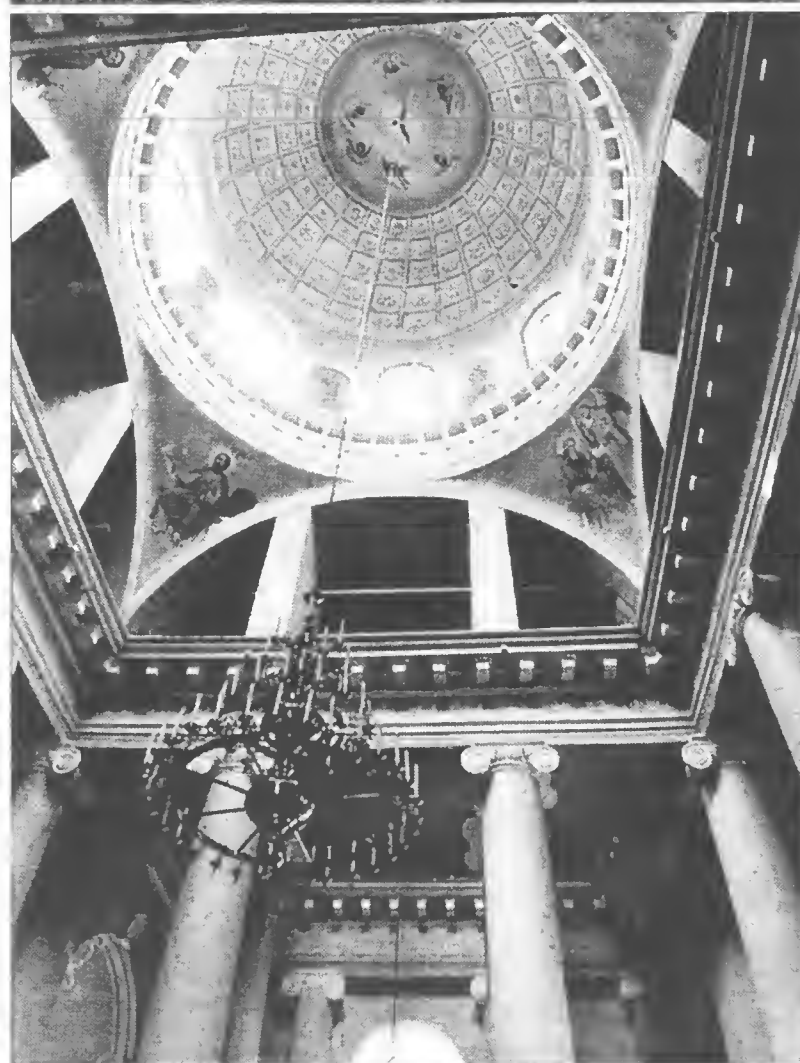
О Сіверська землі! Вже за кордоном 900-літнього відрізка часу історія твого Новгород-Сіверського князівства. Дев'ять віків, мов сито пам'яті, просіяли його головні і малозначущі події, діла зодчі і ратні князів, простолюди. Багато чого залишилося в забутті. Та дійшли-таки до нас зі славного князівства витвори його церковбудівників, невмируща поезія «Слова о Ігореві» про праотців наших — мужніх захисників Руської землі.

«...Сурми сурмлять в Новгороді». Ця осучаснена Максимом Рильським\* фраза зі «Слова» цілком вписується в контекст урочистостей з нагоди 900-річчя Новгород-Сіверського князівства. Без перебільшення тисячі музик, співаків взяли участь у святкуванні славного ювілею. Театралізована вистава-концерт, відкриття відреставрованого древнього Спаського собору, вшанування загиблих героїв — миттєвості, які наблизили всіх учасників ювілею до Краси духу свого народу.

Народний депутат України Олег Петров, який безпосередньо причетний до відновлення історичних пам'яток у Новгороді-Сіверському, видання книг про князівство, його храми, задоволений проведенням заходом: «Наша держава буде справді міцна, коли матимемо такі свята, коли не тільки з повагою оглядатимемося на пройдене, а й зберігатимемо для майбутніх поколінь вітчизняні духовні обереги».

**Сергій ПАВЛЕНКО.**  
Чернігівська область.  
На світлинах Валерія Інютіна:  
прадавній Новгород-Сіверський.

\* Пращури відомого поета вочевидь походили з Рильська — міста, яке входило до Новгород-Сіверського князівства.





# Квіти для принцеси серця



Мабуть, нема потреби коментувати цей знімок. Квіти біля брами Кенсінгтонського палацу призначені їй, принцесі Уельській. Хоча ні, титул не доречний. Просто Діані, леді Ді. Для одних її загибель стала особистою трагедією, для других — привід попліткувати, для третіх — заробити гроші. Минуло лише два роки, а літератори випустили більш як сотню книг, режисери — кілька десятків фільмів, де Діана постає то жертвою, то — навпаки. Британці вже нормально реагують на присутність поруч із принцом Чарльзом розлучниці Каміли Паркер. Спокійно сприйняли звістку, що коханець леді Ді готовий поділитися подробицями їх стосунків. Але в другу річницю загибелі Діани вони все ще несуть їй квіти. Жінці, яка була принцесою їхніх сердець.

Фото АП.

## Прощальний візит посла

Цього тижня до Києва з прощальним візитом завітав... посол Кіпру в Україні Платон Кіріакідес. Так, саме завітав: його резиденція — у Москві, а акредитований він Кіріакідес, крім Росії, ще в кількох пострадянських республіках. Як пожартував він на прес-конференції: населення Кіпру — лише 700 тисяч, отож і дипломатів, відносно, не так уже й багато. На всіх не вис-тачить.

Незважаючи на таку ситуацію, україно-кіпрські відносини посол назвав «відмінними». Україна послідовно дотримується позиції щодо цілісності Кіпру (як відомо, з 1974 року третина його території окупована турецькими військами й там проголошено невизнану Турецьку Республіку Північного Кіпру). Кіпр приваблює українських бізнесменів своїм фінансовим режимом (офшорна зона), а тисячі наших громадян інших категорій — чудовими пляжами.

У Києві Кіпр представляє почесний консул цієї держави в Україні, глава «Експобанку» Юрій Гетьманенко. За його словами, очевидні досягнення україно-кіпрського співробітництва такі. В Україну вже надійшло 150 мільйонів кіпрських інвестицій (про українські інвестиції на Кіпрі Ю. Гетьманенку, щоправда, нічого невідомо — мабуть, тому, що останніх не існує). Створено 229 спільних підприємств, причому серед них в Україні діють 22 таких, що виготовляють продукцію.

На жаль, не дуже веселі перспективи щодо візового режиму. Нині він спрощений, але, зазначив Платон Кіріакідес, у майбутньому можливі зміни. Кіпр є однією з небагатьох держав, які стоять ближче за всіх у черзі до Євросоюзу. Отож і візову політику вже тепер мають узгоджувати з Брюсселем. Проте нам до таких перспектив не звикати: подібна ситуація з Чехією, Польщею, Угорщиною.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

## Ідучи по гриби, не забудьте кошика, ножа й... ліцензію

У Білорусі тепер гриби та ягоди просто так збирати не можна — потрібна спеціальна ліцензія. Видає такі Міністерство природних ресурсів і охорони довкілля. Звісно, не за спадом: індивідуальному збирачеві доводиться сплачувати суму в розмірі двох мінімальних зарплат, юридичним особам — п'ятнадцяти. Ліцензії чинні впродовж п'яти років. Запроваджено також обмеження на «винос» з лісів їхніх дарів. За одне відві-

дання можна назбирати не більш як 20 кілограмів грибів і 30 кілограмів ягід.

Поки що білоруський народ в чергу за ліцензіями вочевидь не поспішає — досі видано лише 700 документів. Це природно, адже спроможність влади контролювати виконання нововведень викликає великі сумніви. І, безперечно, собівартість такого контролю значно перевищила б доходи від продажу ліцензій.

## Одна тітка сказала...

Вибачте за нав'язливість, але знову йтиметься про візи. Ця тема останнім часом набуває ознак, які медичною мовою можна класифікувати як перші симптоми істерії: країни-кандидати на вступ до ЄС скасовують безвізовий режим з Україною. Першим інформувало ІТАР-ТАКС. Проте агентство шочих дат не називало й обмежилося досить розпливчастим — «впродовж найближчих місяців». Потім чутка пішла блукати вітчизняними ЗМІ: вказувались одразу дві дати — 1 листопада і 1 січня. Єдине, у чому зходилися журналісти: візи таки впровадять за кілька місяців і першою це зробить Чехія.

Широ кажучи, уже й не знаєш, у що вірити. З одного боку, офіційні особи всіляко спростовують цю інформацію. З іншого — диму без вогню не буває. А що як справді за два місяці нашим громадянам доведеться ставати в чергу під консульством Чехії? І що ж... Знову телефоную, аби вкотре почути: «Дату впровадження візового режиму не визначено».

Отже і 1 листопада, і 1 січня — не що інше, як звичайні чутки. Як прокоментував це консул Чеської Республіки в Україні пан Душан Доскочил: «Вони вилітають з вуст чеських базик, у яких язик свербить, і вони сіють паніку». Пан консул, звичайно, не заперечує, що підготовка до впровадження віз триває. Воно

й не дивно. Країна повинна адаптувати своє законодавство із законодавством Європейського союзу. І процес цей довготривалий. Цю проблему розглядають на спеціальних засіданнях кабінету, схвалюють візову концепцію, з часом визначають і терміни. Але пан Доскочил переконаний: у будь-якому разі зміни не захоплять Україну зсинацька. Шонайменше, відбудуться переговори на рівні МЗС. На запитання кореспондента «ГУ», чи означає це, що чеська сторона, перш ніж проголосити дату скасування безвізового режиму, узгодить її з МЗС України, пан консул відповів: «Ймовірніше за все. Це не може бути одностороннє рішення. Чехія не має наміру вносити зміни, які б могли погіршити відносини з Україною».

Раптове впровадження віз було б саме таким вчинком».

А те, що 1 листопада — це не візовий Рубікон, пан консул просто впевнений. І хоч він не знає так точно, як «чеські базики», коли саме буде впроваджено новий режим, але переконаний, що консульство в Україні (як і наш МЗС) про це попередять завчасно: а в консульстві ще й не розпочинали підготовку.

І ще одне. В Україні нерідко жартують: передає ББС — «баба бабі сказала». У Чехії, з'ясувалося, теж є така служба, але називається по-іншому: ОТС — «одна тітка сказала». Ті, кому бракує інформації з офіційних джерел, можуть звертатися до ОТС.

Наталія ФІЛІПЧУК.

ЛЮДИ  
ПОДІЇ

### Істотне уточнення



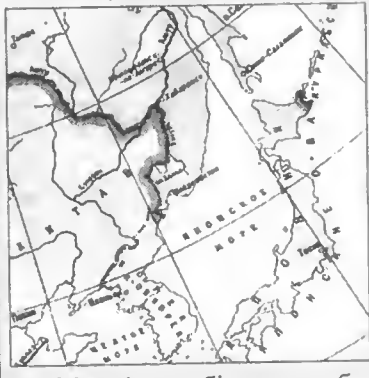
Україна стане у XXI столітті повноправним членом європейського співтовариства — таку обнадійливу заяву зробив в Одесі наш Президент Леонід Кучма! У зв'язку з цим пригадується сучасний російський анекдот. Сидять Єльцин і Чубайс. Російський президент розмірковує: «Все працює, працює... Завдячуючи нам, росіяни років за п'ятдесят житимуть, як американці! Шкода, нас тоді не буде...». Чубайс, подумавши: «Та не «шкода», а «тому що», Борисе Миколайовичу».

### Президентів наставили роги



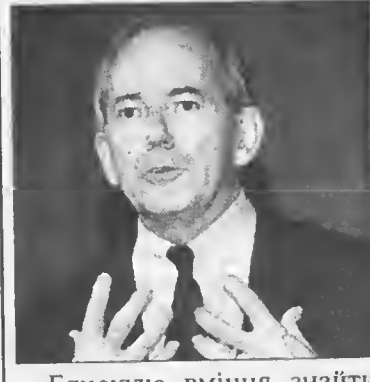
Неабияку спритність виявив президент Уганди Йовсрі Мусевені. Вельми вгодованому главі держави довелося згадати славне партизанське минуле і на очах зливованих співвітчизників прудко взяти кілька бар'єрів зі столів та стільців. Президент мало не загубила його слабкість до племінних биків. Під час сільськогосподарського аукціону один з «лотів» пожавав і, розгніваючи дорогого військовий оркестр, кинувся просто на президента. Довелося рятуватися втечею.

### Ми більше не будемо



«Ми ніколи більше не будемо зливати радіоактивні відходи в Японське море», — пообіцяв японцям губернатор Приморського краю Євген Наздратенко. Що ж, принаймні хоча б одну проблему на російсько-японських переговорах поталанило вирішити. Але скільки років знадобилося, щоб у Росії нарешті зрозуміли, що Японське море омиває береги не тільки Японії та Корейського півострова, а й самої Росії. Отже, шановні школярі, зубріть географію. Щоб від купання в морі не зашкалювали дозиметри.

### Позитив у негативі



Блискуче вміння знайти позитив навіть у негативі продемонстрував директор-розпорядник МВФ Мішель Камdessus. «Різноманітні мафії зможуть нарешті зрозуміти, що вони більше не перебувають у безпеці в західних банках!» — заявив він з приводу тверджень про перекачування російських кредитів фонду на Захід і пов'язаних із цим гучних ревізій. Що ж, російській мафії тепер справді не позаздриш. Особливо, якщо МВФ таки заблокує подальше кредитування Росії».

### Думка і час



Про акції насилья проти сербів та інших національних меншин у Косово розмірковували під час лондонської зустрічі міністр закордонних справ Великої Британії Робін Кук та лідер Визвольної армії Косово Хашим Тачі. «Ми зійшлися на думці, — заявив Кук, — що таким діям має бути покладено край!». Зворушує до глибини душі. Але краще б Кук і товариші по НАТО зійшлися на не менш мудрій думці раніше — щоб «таким діям» не було покладено початок.

ПОНЕДІЛОК,  
6 вересня

## УТ-1

14.55 Анонс.  
15.00 УТН. День.  
15.20 Студія «5».  
16.00 Мультисеріал «SOS з краю світу». 1 серія.  
16.30 Док. серіал «Небесні мисливці». 1 серія.  
17.00 Серіал «Янголи Чарлі». 1 серія.  
17.55 Закон є закон.  
18.00 УТН. Вечір.  
18.15 Новини. Регіони.  
18.25 Саме той.  
18.50 Худ. фільм «Дівчинка з вогником».  
20.30 Акценти В. Лапікури.  
20.35 «Вибори-99». Програма кандидата у Президенти України. Удовенко Геннадій Йосипович.  
20.45 Вечірня казка.  
21.00 УТН. Панорама.  
21.40 Світ спорту.  
21.50 Питання дня.  
22.00 Серіал «Федеральна поліція». 1 серія.  
23.00 Футбол від УТН.  
23.30 900 секунд. Хроніка надзвичайних подій.  
23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

## УТ-2

## КАНАЛ «1+1»

07.00 Сніданок з «1+1».  
07.10, 07.50, 08.50 ТСН.  
08.00 Детективний серіал «Вона написала вбивство».  
09.00 Серіал «Любов і таємниці Сансет Біч».  
09.50 ТСН.  
10.00-16.00 Профілактика передавача.  
16.00 Анонс.  
16.05 ТСН.  
16.10 Інформаційно-розважальна програма «Не всі вдома».  
17.00 Серіал «Район Беверлі Хіллз».  
17.50 Не всі вдома.  
18.00 ТСН.  
18.05 Лото-забава.  
18.40 Серіал «Вона написала вбивство».  
19.35 ТСН.  
19.40 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Конвоїр».  
21.45 ТСН.  
22.10 Проспект-новини.  
22.15 Прем'єра детективного серіалу «Колумбо». 1 серія.  
00.00 Проти ночі: зворотний зв'язок.  
01.30 Прем'єра серіалу «Космодром». 1 серія.

## УТ-3

## «ІНТЕР»

07.00 Новини.  
07.05 Інтерспорт.  
07.10 Прогноз погоди.  
07.15 Класна компанія.  
07.30 Життя серед життя.  
08.00 Новини.  
08.05 Інтерспорт.  
08.15 Серіал «Заради кохання».  
09.00 Новини.  
09.05 Прогноз погоди.  
09.10 Гарний настрої. «Елка і кореші».  
09.20 Худ. фільм «Смерч: історія урагану «Ендрю».  
11.00 Ут-енд.  
11.30 Мелорама.  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».  
13.00 - 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 Вгадай мелодію.  
19.05 Серіал «Династія Брудної води».  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Худ. фільм «Снайпер».  
22.55 Вчасно.  
23.15 Подробиці. Підсумки дня.  
23.25 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.35 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».  
00.20 Прогноз погоди.  
13.00 Анонс.  
13.10 Київські новини.  
13.25 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.55 Крихітка.  
14.10 Хіт-базар.  
14.45 Док. фільм «Здоров'я тобі, Україно!» Є. Товстуха.  
15.20 Шлягер представляє.  
16.10 Пульс.  
16.25 Правочин.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

## СТБ

07.00 Програма передач.  
07.05 Док. фільм «Стан терору».  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Тижневик.

10.00 Дитячий серіал «Мауглі».  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV NON-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Телемагазин.  
16.40 Клуб «Білий папуга».  
17.15 «Пам'ятаю... Люблю...».  
17.45 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Худ. фільм «Непрохані». 1 серія.  
21.00 «Вікна». Бізнес.  
21.20 Прогноз погоди.  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Мовчазний свідок».  
00.00 Прогноз погоди.  
00.05 Маппет-шоу.  
00.45 Програма передач.

## ICTV

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультисеріал.  
07.25 «Невгамовні». Мультисеріал.  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
08.00 Шлягер — бо шлягер  
09.00 Майстри ілюзій  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин  
11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 Ток-шоу Тетяни Магар «Він і Вона»  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 Цікава пропозиція  
13.30 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Мистецький канал «Територія А». Музичний тижневик  
14.30 Майстри ілюзій  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультисеріал  
16.00 «Гей, Арнольде!». Мультисеріал  
16.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин  
17.30 «Вавилон-5». Фантастичний телесеріал  
18.20 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
18.30 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
19.00 Джордж Скотт у художньому фільмі «Гінденбург»  
21.20 Нагородження переможців конкурсу від компанії «Пост-шопінг»  
21.30 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
22.00 «Таємниці Нью-Йорка». Гостросюжетний телесеріал  
23.00 Економічний вісник  
23.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
00.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал  
01.30 Програма передач на завтра

ВІВТОРОК,  
7 вересня

## УТ-1

06.00 Анонс.  
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».  
09.00 Футбол від УТН.  
09.30 Док. фільм «Міттендрін». Фільм 1 — «В супермаркеті».  
10.00 Док. фільм «Міттендрін». Фільм 2 — «Альтернативна енергія».  
10.30 Бізнес за правилами.  
11.00 УТН. Ранок.  
11.20 Худ. фільм «Дівчинка з вогником».  
13.00 Закон є закон.  
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».  
15.00 УТН. День.  
15.20 Студія «5».  
16.00 Мультисеріал «SOS з краю світу». 2 серія.  
16.30 Док. серіал «Небесні мисливці». 2 серія.  
17.00 Серіал «Янголи Чарлі». 2 серія.  
17.55 Закон є закон.  
18.00 УТН. Вечір.  
18.15 Новини. Регіони.  
18.25 Саме той.  
18.55 Худ. фільм «Останні веселі дні».  
20.30 Акценти В. Лапікури.  
20.35 «Вибори-99». Програма кандидата у Президенти України. Марчук Євген Кирилович.  
20.45 Вечірня казка.  
21.00 УТН. Панорама.  
21.40 Світ спорту.  
21.50 Питання дня.  
22.00 Серіал «Федеральна поліція». 2 серія.  
23.00 Перехрестя.  
23.30 900 секунд. Хроніка надзвичайних подій.

23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

## УТ-2

10.00 Телеанонс.  
10.05 Національний хіт-парад.  
10.10 Казна.  
10.40 Худ. фільм «Едіт і Марсель». 1 серія.  
12.05 Діалог зі Сфінксом. Авторська програма А. Дмитрука.  
12.30 Остання адреса.  
13.00 Телефільм «Катехізіс здоров'я лікаря Тарнавського».  
13.20 Діловий канал.  
13.50 Док. фільм «Народження українського німого кіно».  
14.50 Національний хіт-парад.  
15.00 Освітній канал: Трипільська спадщина. І. Франко. «Мойсей».

## КАНАЛ «1+1»

07.00 Сніданок з «1+1».  
07.10, 07.50, 08.50 ТСН.  
08.00 Серіал «Район Мелроуз». 1 серія.  
09.00 Серіал «Любов і таємниці Сансет Біч».  
09.50 ТСН.  
10.00-16.00 Програми УТ-2.  
16.00 Анонс.  
16.05 ТСН.  
16.10 Не всі вдома.  
17.00 Серіал «Район Беверлі Хіллз».  
17.50 Не всі вдома.  
18.00 ТСН.  
18.05 Прем'єра гумористичної програми «Каламбур».  
18.40 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Людина з Суецу». 1 серія.  
19.45 ТСН.  
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Дівчина з долини».  
21.45 ТСН.  
22.10 Проспект-новини.  
22.15 Серіал «Район Мелроуз». 1 серія.  
23.15 Проти ночі: програма І. Моляра «Парк автомобільного періоду».  
00.45 Серіал «Космодром». 2 серія.

## УТ-3

## «ІНТЕР»

07.00 Новини.  
07.05 Інтерспорт.  
07.10 Прогноз погоди.  
07.15 Від і до.  
08.00 Новини.  
08.05 Інтерспорт.  
08.15 Серіал «Заради кохання».  
09.00 Новини.  
09.05 Прогноз погоди.  
09.10 Пані.  
09.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
09.30 Худ. фільм «Історія однієї перемоги».  
11.05 Сім'я від А до Я.  
11.15 Вчасно.  
11.30 НЛО.  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».  
13.00-18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.35 Вгадай мелодію.  
19.05 Серіал «Династія Брудної води».  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Худ. фільм «Смертельні суперниці».  
22.45 Як це було. Похорон Сталіна.  
23.25 Подробиці. Підсумки дня.  
23.35 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.45 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».  
00.35 Прогноз погоди.

## КАРТРК

13.00 Анонс.  
13.10 Київські новини.  
13.25 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.55 Зоряні зустрічі.  
14.45 Худ. фільм для дітей «Іванко і цар Поганин».  
16.00 «Ванески, оплески...»  
16.25 Солодке життя.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

## СТБ

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 1 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Дитячий серіал «Мауглі».  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV NON-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Віні Пеньковський». 3 серія.  
17.25 Телемагазин.  
17.50 Серіал «Нано».

18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Худ. фільм «Непрохані». 2 серія.  
21.00 «Вікна». Бізнес.  
21.20 Прогноз погоди.  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Вона говорить «ні»».  
23.50 Прогноз погоди.  
23.55 Маппет-шоу.  
00.30 Програма передач.

## ICTV

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультисеріал.  
07.25 «Невгамовні». Мультисеріал.  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
08.00 Бізнес в законі  
08.30 Економічний вісник  
09.00 Майстри ілюзій  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин  
11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 3 x 4. Найкумедніше домашнє відео  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 «Хмарочос». Музична програма  
13.50 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Цікава пропозиція  
14.30 Майстри ілюзій  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультисеріал  
16.00 «Гей, Арнольде!». Мультисеріал  
16.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин  
17.30 «Вавилон-5». Фантастичний телесеріал  
18.20 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
18.30 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
19.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
19.30 «Вбивця нашої матері». Художній фільм  
21.15 В гостях у «Руста»  
21.30 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
22.00 «Таємниці Нью-Йорка». Гостросюжетний телесеріал  
23.00 «Телемедіа». TV-магазин  
23.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
00.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал  
01.30 Програма передач на завтра

СЕРЕДА,  
8 вересня

## УТ-1

06.00 Анонс.  
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».  
08.50 Анонс.  
09.00 Мультифільм.  
09.15 Телефільм «Нехай святиться ім'я твоє».  
10.30 Надзвичайна ситуація.  
11.00 УТН. Ранок.  
11.20 Худ. фільм «Останні веселі дні».  
13.00 Закон є закон.  
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».  
15.00 УТН. День.  
15.20 Студія «5».  
16.00 Мультисеріал «SOS з краю світу».  
16.30 Док. серіал «Небесні мисливці». 3 серія.  
17.00 Серіал «Янголи Чарлі».  
17.55 Закон є закон.  
18.00 УТН. Вечір.  
18.15 Новини. Регіони.  
18.25 Саме той.  
18.50 Док. фільм «Червоні зірки». 1 серія.  
20.00 УТН. Панорама.  
20.30 Акценти В. Лапікури.  
20.35 «Вибори-99». Програма кандидата у Президенти України. Габер Микола Олександрович.  
20.45 Футбол. Чемпіонат Європи. Відбірковий матч. Ісландія—Україна. У перерві — 21.45 Світ спорту.  
23.00 Милосердя.  
23.30 900 секунд. Хроніка надзвичайних подій.  
23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

## УТ-2

10.00 Телеанонс.  
10.05 Національний хіт-парад.  
10.10 Надзвичайна ситуація.  
10.40 Худ. фільм «Едіт і Марсель». 2 серія.  
11.55 Обрані часом. О. Вертинський.  
12.30 Моя справа.  
13.00 Наш дім.  
13.20 Діловий канал.  
13.50 Док. фільм «Становлення українського німого кіно».  
14.50 Національний хіт-парад.  
15.00 Освітній канал: Історія української державності. Передача 1. Урок англійської мови № 21.

## КАНАЛ «1+1»

07.00 Сніданок з «1+1».  
07.10, 07.50, 8.50 ТСН.  
08.00 Серіал «Район Мелроуз». 2 серія.  
09.00 Серіал «Любов і таємниці Сансет Біч».  
09.50 ТСН.  
10.00-16.00 Програми УТ-2.  
16.00 Анонс.  
16.05 ТСН.  
16.10 Не всі вдома.  
17.00 Серіал «Район Беверлі Хіллз».  
17.50 Не всі вдома.  
18.00 ТСН.  
18.05 Старі та нові «Маски».  
18.40 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Людина з Суецу». 2 серія.  
19.45 ТСН.  
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Жандарм із Сан-Тропе».  
21.45 ТСН.  
22.10 Проспект-новини.  
22.15 Серіал «Район Мелроуз». 2 серія.  
23.15 Проти ночі: «Телеманія». «Україна. Пік 1991».  
00.45 Серіал «Космодром». 3 серія.

## УТ-3

## «ІНТЕР»

07.00 Новини.  
07.05 Інтерспорт.  
07.10 Прогноз погоди.  
07.15 Від і до.  
08.00 Новини.  
08.05 Інтерспорт.  
08.15 Серіал «Заради кохання».  
09.00 Новини.  
09.05 Прогноз погоди.  
09.10 Б. Бурда у програмі «Смачно з «Олейною»».  
09.30 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
09.40 Худ. фільм «Іхали у трамвай Ільф та Петров».  
10.50 Не-кілометр.  
11.00 Супутник «Планети Здоров'я».  
11.30 Всеукраїнський конкурс анекдотів.  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».  
13.00-18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 ... До 16 і старші.  
18.55 Серіал «Династія Брудної води».  
19.50 Національна лотерея.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Худ. фільм «Хід королевою».  
22.55 Програма «Насправді».  
23.15 Подробиці. Підсумки дня.  
23.25 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.35 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».  
00.20 Прогноз погоди.

## КАРТРК

13.00 Анонс.  
13.10 Київські новини.  
13.25 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.55 Хіт-базар.  
14.30 Худ. фільм «Вікно навпроти».  
15.55 Крила.  
16.25 Люди і долі. В. Денека.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.  
07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 2 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Розважальна програма «Казум-казум».  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV NON-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Красень-мужчина». 1 серія.  
17.25 Телемагазин.  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Худ. фільм «Непрохані». 3 серія.  
21.00 «Вікна». Бізнес.  
21.20 Прогноз погоди.  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Манекен у русі».  
23.55 Прогноз погоди.  
00.00 Маппет-шоу.  
00.40 Програма передач.

## ICTV

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультисеріал.  
07.25 «Невгамовні». Мультисеріал.  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)

08.00 Час «Ч». Військовий тележурнал  
08.30 Перехрестя  
09.00 Майстри ілюзій  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин  
11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 Ток-шоу Тетяни Магар «Він і Вона»  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 «На всі боки» з Ольгою Котличкою  
13.25 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Візит  
14.30 Майстри ілюзій  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультисеріал  
16.00 «Гей, Арнольде!». Мультисеріал  
16.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин  
17.30 «Вавилон-5». Фантастичний телесеріал  
18.20 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
18.30 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
19.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
19.30 Сюзен Сарандон в художньому фільмі «Білий палац»  
21.30 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
21.50 До Дня працівників нафтової, газової і нафтопереробної промисловості України  
22.20 «Таємниці Нью-Йорка». Гостросюжетний телесеріал  
23.20 «Телемедіа». TV-магазин  
23.50 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
00.40 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал  
01.30 Програма передач на завтра

ЧЕТВЕР,  
9 вересня

## УТ-1

06.00 Анонс.  
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».  
09.00 Телефільм «Олександр Мурашко».  
09.10 Док. фільм «Надзвичайні трюки Голлівуда». 1 серія.  
10.00 Милосердя.  
10.30 «Не все так погано...».  
11.00 УТН. Ранок.  
11.20 Худ. фільм «Місяцева зозулька».  
13.00 Закон є закон.  
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».  
15.00 УТН. День.  
15.20 Студія «5».  
16.00 Мультисеріал «SOS з краю світу».  
16.30 Док. серіал «Небесні мисливці».  
17.00 Серіал «Янголи Чарлі».  
17.55 Закон є закон.  
18.00 УТН. Вечір.  
18.15 Новини. Регіони.  
18.25 Саме той.  
18.55 Худ. фільм «Зникнення Сент-Жилія».  
20.25 Національний хіт-парад.  
20.30 Акценти В. Лапікури.  
20.45 Вечірня казка.  
21.00 УТН. Панорама.  
21.40 Світ спорту.  
21.50 Питання дня.  
22.00 Серіал «Федеральна поліція».  
23.00 Досьє.  
23.30 900 секунд. Хроніка надзвичайних подій.  
23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

## УТ-2

10.00 Телеанонс.  
10.05 Національний хіт-парад.  
10.10 Милосердя.  
10.30 Худ. телефільм «Прорив».  
11.50 Мультифільм.  
12.10 Бюро розслідувань.  
12.30 Оранта.  
13.00 Сто чудес світу.  
13.20 Діловий канал.  
13.50 Док. фільм «Розквіт українського німого кіно».  
14.50 Національний хіт-парад.  
15.00 Освітній канал: О. Довженко. «Зачарована Десна». Урок французької мови № 18.  
15.50 Мультифільм.  
07.00 Сніданок з «1+1».  
07.10, 07.50, 8.50 ТСН.  
08.00 Серіал «Район Мелроуз». 3 серія.  
09.00 Серіал «Любов і таємниці Сансет Біч».  
09.50 ТСН.  
10.00-16.00 Програми УТ-2.  
16.00 Анонс.  
16.05 ТСН.  
16.10 Не всі вдома.  
17.00 Серіал «Район Беверлі Хіллз».  
17.50 Не всі вдома.  
18.00 ТСН.

## КАНАЛ «1+1»

07.00 Сніданок з «1+1».  
07.10, 07.50, 8.50 ТСН.  
08.00 Серіал «Район Мелроуз». 3 серія.  
09.00 Серіал «Любов і таємниці Сансет Біч».



18.05 Гумористична програма «Повне марабу».  
18.40 «Імперія кіно» представляє: Худ. фільм «Людина з Суєцу». 3 серія.  
19.45 ТСН.  
19.55 «Імперія кіно» представляє: Худ. фільм «Невідомі особи».  
21.45 ТСН.  
22.10 Прогноз-новини.  
22.15 Серіал «Район Мелроуз». 3 серія.  
23.15 Проти ночі: «Монологи». Новий сезон. А. Приставкін.  
00.45 Серіал «Космодром». 4 серія.

**УТ-3****«ІНТЕР»**

07.00 Новини.  
07.05 Інтерспорт.  
07.10 Прогноз погоди.  
07.15 Від і до.  
08.00 Новини.  
08.05 Інтерспорт.  
08.15 Серіал «Заради кохання».  
09.00 Новини.  
09.05 Прогноз погоди.  
09.10 Пані.  
09.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
09.30 Худ. фільм «Тільки у мюзик-холі».  
10.45 Мультфільм «Дожени вітер».  
11.00 Сім'я від А до Я.  
11.15 Прокинься і співай!  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».

13.00 — 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 Кохання з першого погляду.

19.10 Серіал «Династія Брудної води». Заклучна серія.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Худ. фільм «Сафарі № 6».  
22.40 Док. детектив «Суперкрот». Справа генерала Калугіна. 1999 рік.  
23.10 Подробиці. Підсумки дня.  
23.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.

23.30 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».  
00.15 Прогноз погоди.  
**КАРТРК**  
13.00 Анонс.  
13.05 Київські новини.  
13.20 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.50 Зоряні зустрічі.  
14.40 Родом з України. М. Глузкий.  
15.10 Дит. програма «Еколо».  
15.25 Екологічний фільм «Дикий Вільлі».  
15.55 Острів скарбів.  
16.25 Не панський масток.  
16.45 Ліки майбутнього.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

**КАРТРК**

13.00 Анонс.  
13.05 Київські новини.  
13.20 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.50 Зоряні зустрічі.  
14.40 Родом з України. М. Глузкий.  
15.10 Дит. програма «Еколо».  
15.25 Екологічний фільм «Дикий Вільлі».  
15.55 Острів скарбів.  
16.25 Не панський масток.  
16.45 Ліки майбутнього.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

**СТБ**

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 3 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Кабум-казум.  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV №0Ne-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Красень-мужчина». 2 серія.  
17.25 Телемагазин.  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.  
21.00 «Вікна». Бізнес.  
21.20 Прогноз погоди.  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Стукач».  
00.00 Прогноз погоди.  
00.05 Мопет-шоу.  
00.40 Програма передач.

**ІСТУ**

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультсеріал  
07.25 «Невгамовні». Мультсеріал  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
08.00 Мистецький канал «Територія А». Музичний тижневик  
08.30 Супербол  
09.00 Майстри ілюзіону  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин

11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 3 x 4. Найкумедніше домашнє відео  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 Разом з Вами. Розважальна програма  
13.50 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Модний час  
14.30 Майстри ілюзіону  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультсеріал  
16.00 «Гей, Арнольде!». Мультсеріал  
16.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин  
17.30 «Вавилон-5». Фантастичний телесеріал  
18.20 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
18.30 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
19.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
19.30 «Людина темряви». Художній фільм  
21.30 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
22.00 «Тасмниці Нью-Йорка». Гостросюжетний телесеріал  
23.00 «Телемедіа». TV-магазин  
23.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
00.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал. Завершення показу  
01.30 Програма передач на завтра

18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.10 Прогноз погоди.  
18.15 Від і до.  
18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.15 Серіал «Заради кохання».  
19.00 Новини.  
19.05 Прогноз погоди.  
19.10 Пані.  
19.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
19.30 Худ. фільм «Тільки у мюзик-холі».  
10.45 Мультфільм «Дожени вітер».  
11.00 Сім'я від А до Я.  
11.15 Прокинься і співай!  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».

13.00 — 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 Кохання з першого погляду.

19.10 Серіал «Династія Брудної води». Заклучна серія.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Худ. фільм «Сафарі № 6».  
22.40 Док. детектив «Суперкрот». Справа генерала Калугіна. 1999 рік.  
23.10 Подробиці. Підсумки дня.  
23.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.

23.30 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».  
00.15 Прогноз погоди.

**П'ЯТНИЦЯ, 10 вересня****УТ-1**

06.00 Анонс.  
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».  
09.00 Телефільм «Сповідь перед учителем». Частина 1.  
10.00 Док. фільм «Надзвичайні трюки Голлівуда». 2 серія.  
11.00 УТН. Ранок.  
11.20 Худ. фільм «Зникнення Сент-Жилія».  
13.00 Закон є закон.  
13.15—14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».  
14.00 Самміт балто-чорноморського співробітництва в м. Ялті.  
15.00 УТН. День.  
15.20 Студія «5».  
16.00 Мультсеріал «SOS з краю світу».  
16.30 Док. серіал «Небесні мисливці». 5 серія.  
17.00 Калейдоскоп CFI.  
17.25 Надвечір'я.  
17.55 Закон є закон.  
18.00 УТН. Вечір.  
18.10 Погода.  
18.15 Новини. Регіони.  
18.25 Саме той.  
18.50 Худ. фільм «Голка».  
20.10 Акценти В. Лопікури.  
20.15 Ток-ринг.  
20.40 Вечірня казка.  
21.00 УТН. Панорама.  
21.40 Світ спорту.  
21.50 Питання дня.  
22.00 Док. фільм «Червоні зорі». 1 серія.  
23.00 Музична програма.  
23.30 900 секунд. Хроніка надзвичайних подій.  
23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Кабум-казум.  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV №0Ne-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Красень-мужчина». 2 серія.  
17.25 Телемагазин.  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.

21.00 «Вікна». Бізнес.  
21.20 Прогноз погоди.  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Стукач».  
00.00 Прогноз погоди.  
00.05 Мопет-шоу.  
00.40 Програма передач.

**СТБ**

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 3 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Кабум-казум.  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV №0Ne-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Красень-мужчина». 2 серія.  
17.25 Телемагазин.  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.

**КАНАЛ «1+1»**

07.00 Сніданок з «1+1».  
07.10, 07.50, 08.50 ТСН.  
08.00 Серіал «Агент національної безпеки». 1 серія.  
09.00 Серіал «Любов і тасмниці Сансет Біч».  
09.50 ТСН.  
10.00-16.00 Програми УТ-2.  
16.00 Анонс.  
16.05 ТСН.  
16.10 Не всі вдома.  
17.00 Серіал «Полінезійські пригоди».  
17.55 ТСН.  
18.00 Прем'єра музичної програми «Два роялі».  
18.55 Серіал «Тасмний агент Нікіта».  
19.45 ТСН.  
19.55 «Імперія кіно» представляє: Худ. фільм «Праве діло».  
21.45 ТСН.  
22.10 Прогноз-новини.  
22.15 Прем'єра гостросюжетного телесеріалу «Агент національної безпеки». 1 серія.  
23.15 Проти ночі: «Фонтан-клуб». А. Трушкін.  
00.45 Серіал «Космодром». 5 серія.

**УТ-3****«ІНТЕР»**

07.00 Новини.  
07.05 Інтерспорт.  
07.10 Прогноз погоди.  
07.15 Від і до.  
08.00 Новини.  
08.05 Інтерспорт.  
08.15 Серіал «Заради кохання».  
09.00 Новини.  
09.05 Прогноз погоди.  
09.10 Домострой.  
09.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
09.30 Худ. фільм «Три дні у Москві». 1 серія.  
10.40 Мультфільм «Вовка у Тридев'ятому царстві».  
11.00 Джентльмен-шоу.  
11.30 Телевізійний центр моди.  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».  
13.00 — 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Гарний настрій.  
18.25 Всеукраїнський конкурс анекдотів.  
19.00 Поле чудес.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Великі сищики. Лейтенант Коломбо у детективі «Кандидат на вбивство».  
22.50 Т. Васильєва у програмі «Жіночі історії».  
23.25 Не-кілометр.  
23.35 Подробиці. Підсумки дня.  
23.45 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.55 Майкл Джексон та друзі.  
01.10 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».

01.55 Прогноз погоди.  
**КАРТРК**  
13.00 Анонс.  
13.05 Київські новини.  
13.20 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.50 Не панський масток.  
14.10 Шлягер представляє.  
15.05 Дитяча програма «Еколо».  
15.20 Солодке життя.  
15.50 Естафета.  
16.05 Домашній лікар.  
16.25 Конкурент.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Кабум-казум.  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV №0Ne-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Дзвони Сан-Анжело».  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Док. фільм «Найвідоміші катастрофи Америки».  
21.00 Док. серіал «Найгучніші злочини ХХ століття».  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Людина проти кіборга».  
23.55 Прогноз погоди.  
00.00 Мопет-шоу.  
00.40 Програма передач.

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультсеріал  
07.25 «Невгамовні». Мультсеріал  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
08.00 НАК «Нафтогаз України»: повідомляє, роз'яснює, попереджає...  
08.10 Візит  
08.35 Час «Ч». Військовий тележурнал  
09.00 Майстри ілюзіону  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин  
11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 Ток-шоу Тетяни Магар «Віні Воно»  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 Шлягер бо шлягер  
13.50 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Вітражі  
14.30 Майстри ілюзіону  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультсеріал  
15.55 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин

18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.10 Прогноз погоди.  
18.15 Від і до.  
18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.15 Серіал «Заради кохання».  
19.00 Новини.  
19.05 Прогноз погоди.  
19.10 Пані.  
19.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
19.30 Худ. фільм «Тільки у мюзик-холі».  
10.45 Мультфільм «Дожени вітер».  
11.00 Сім'я від А до Я.  
11.15 Прокинься і співай!  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».

13.00 — 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 Кохання з першого погляду.

19.10 Серіал «Династія Брудної води». Заклучна серія.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Великі сищики. Лейтенант Коломбо у детективі «Кандидат на вбивство».  
22.50 Т. Васильєва у програмі «Жіночі історії».  
23.25 Не-кілометр.  
23.35 Подробиці. Підсумки дня.  
23.45 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.55 Майкл Джексон та друзі.  
01.10 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».

01.55 Прогноз погоди.  
**КАРТРК**  
13.00 Анонс.  
13.05 Київські новини.  
13.20 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.50 Не панський масток.  
14.10 Шлягер представляє.  
15.05 Дитяча програма «Еколо».  
15.20 Солодке життя.  
15.50 Естафета.  
16.05 Домашній лікар.  
16.25 Конкурент.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Кабум-казум.  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV №0Ne-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Дзвони Сан-Анжело».  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Док. фільм «Найвідоміші катастрофи Америки».  
21.00 Док. серіал «Найгучніші злочини ХХ століття».  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Людина проти кіборга».  
23.55 Прогноз погоди.  
00.00 Мопет-шоу.  
00.40 Програма передач.

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультсеріал  
07.25 «Невгамовні». Мультсеріал  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
08.00 НАК «Нафтогаз України»: повідомляє, роз'яснює, попереджає...  
08.10 Візит  
08.35 Час «Ч». Військовий тележурнал  
09.00 Майстри ілюзіону  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин  
11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 Ток-шоу Тетяни Магар «Віні Воно»  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 Шлягер бо шлягер  
13.50 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Вітражі  
14.30 Майстри ілюзіону  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультсеріал  
15.55 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин

18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.10 Прогноз погоди.  
18.15 Від і до.  
18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.15 Серіал «Заради кохання».  
19.00 Новини.  
19.05 Прогноз погоди.  
19.10 Пані.  
19.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
19.30 Худ. фільм «Тільки у мюзик-холі».  
10.45 Мультфільм «Дожени вітер».  
11.00 Сім'я від А до Я.  
11.15 Прокинься і співай!  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».

13.00 — 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 Кохання з першого погляду.

19.10 Серіал «Династія Брудної води». Заклучна серія.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Великі сищики. Лейтенант Коломбо у детективі «Кандидат на вбивство».  
22.50 Т. Васильєва у програмі «Жіночі історії».  
23.25 Не-кілометр.  
23.35 Подробиці. Підсумки дня.  
23.45 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.55 Майкл Джексон та друзі.  
01.10 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».

01.55 Прогноз погоди.  
**КАРТРК**  
13.00 Анонс.  
13.05 Київські новини.  
13.20 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.50 Не панський масток.  
14.10 Шлягер представляє.  
15.05 Дитяча програма «Еколо».  
15.20 Солодке життя.  
15.50 Естафета.  
16.05 Домашній лікар.  
16.25 Конкурент.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
17.30 За київським часом.

07.00 Програма передач.  
07.05 Худ. фільм «Непрохані». 4 серія.  
07.55 Серіал «Нано».  
08.45 Телемагазин.  
09.00 «Вікна». Бізнес.  
09.20 «Вікна». Новини.  
10.00 Кабум-казум.  
10.30 Анонс програм «BIZ-TV».  
10.35 Муз. програма «BIZ-хмарний ранок».  
12.00 BIZ-TV №0Ne-Stop.  
13.00 Муз. програма «Своя сорочка».  
14.00 Муз. програма «Каприз».  
15.00 Муз. програма «BIZ-перечні хіти».  
16.00 «Вікна». Новини.  
16.15 Худ. фільм «Дзвони Сан-Анжело».  
17.50 Серіал «Нано».  
18.45 «Вікна». Новини.  
19.00 Серіал «Чорна гавань».  
20.00 Док. фільм «Найвідоміші катастрофи Америки».  
21.00 Док. серіал «Найгучніші злочини ХХ століття».  
21.30 «Вікна». Новини.  
22.00 Новини кіно.  
22.10 Худ. фільм «Людина проти кіборга».  
23.55 Прогноз погоди.  
00.00 Мопет-шоу.  
00.40 Програма передач.

07.00 «Роккі, Бульвінкль і їх друзі». Мультсеріал  
07.25 «Невгамовні». Мультсеріал  
07.50 Новини звідусіль (ТК «Гравіс»)  
08.00 НАК «Нафтогаз України»: повідомляє, роз'яснює, попереджає...  
08.10 Візит  
08.35 Час «Ч». Військовий тележурнал  
09.00 Майстри ілюзіону  
09.45 «Elite Italia». Телемагазин  
10.00 «Зелені гектари». Комедійний телесеріал  
10.30 «Elite Italia». Телемагазин  
11.00 «Чудернацька наука». Комедійний телесеріал  
11.25 «Сократ-Свінг». Телемагазин  
11.30 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал  
12.00 Ток-шоу Тетяни Магар «Віні Воно»  
12.30 «Elite Italia». Телемагазин  
13.00 Шлягер бо шлягер  
13.50 «Elite Italia». Телемагазин  
14.00 Вітражі  
14.30 Майстри ілюзіону  
15.15 «Elite Italia». Телемагазин  
15.30 «Невгамовні». Мультсеріал  
15.55 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад  
17.20 «Elite Italia». Телемагазин

18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.10 Прогноз погоди.  
18.15 Від і до.  
18.00 Новини.  
18.05 Інтерспорт.  
18.15 Серіал «Заради кохання».  
19.00 Новини.  
19.05 Прогноз погоди.  
19.10 Пані.  
19.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
19.30 Худ. фільм «Тільки у мюзик-холі».  
10.45 Мультфільм «Дожени вітер».  
11.00 Сім'я від А до Я.  
11.15 Прокинься і співай!  
12.00 Новини.  
12.05 Інтерспорт.  
12.10 Серіал «Жінка з ароматом кави».

13.00 — 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.  
18.00 Новини.  
18.10 Серіал «Дика Роза».  
18.30 Кохання з першого погляду.

19.10 Серіал «Династія Брудної води». Заклучна серія.  
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».  
20.50 Минуле.  
20.55 Інтерспорт.  
21.00 Прогноз погоди.  
21.10 Великі сищики. Лейтенант Коломбо у детективі «Кандидат на вбивство».  
22.50 Т. Васильєва у програмі «Жіночі історії».  
23.25 Не-кілометр.  
23.35 Подробиці. Підсумки дня.  
23.45 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.  
23.55 Майкл Джексон та друзі.  
01.10 Нічний сеанс. Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».

01.55 Прогноз погоди.  
**КАРТРК**  
13.00 Анонс.  
13.05 Київські новини.  
13.20 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».  
13.50 Не панський масток.  
14.10 Шлягер представляє.  
15.05 Дитяча програма «Еколо».  
15.20 Солодке життя.  
15.50 Естафета.  
16.05 Домашній лікар.  
16.25 Конкурент.  
17.00 Серіал «Місто, або Пригоди Сідні Чейз».

У номер

✓ Київ

## РЕГЛАМЕНТ ДЛЯ ЧФ

Кабінет Міністрів України схвалив два проекти українсько-російських міждержавних угод щодо Чорноморського флоту. Проксисти угод стосуються взаємного визнання прав і регулювання відносин власності ЧФ РФ на житловий фонд та об'єкти соціально-побутового призначення, а також участі Росії в розв'язанні соціально-економічної сфери Севастополя та інших населених пунктів, де дислокуються військові формування ЧФ РФ на території України. Цього тижня уряд України уже схвалив проекти трьох угод з ЧФ: про порядок використання полігонів бойової підготовки Військово-морських сил України військовими формуваннями ЧФ Росії; про порядок розрахунків для громадян Росії, які входять до складу військових формувань ЧФ РФ на території України та членів їхніх родин; рівних з громадянами України прав на навчання у навчальних закладах загальної освіти, початкової, середньої та вищої фахової освіти, прийому до дитячих дошкільних закладів, а також на охорону здоров'я та інші види соціального обслуговування; про порядок використання ЧФ радіочастотного ресурсу (спектра) на території України. Готуються дев'ять базових угод, що стосуються різних аспектів діяльності російського Чорноморського флоту в Криму. Для остаточного врегулювання питань перебування ЧФ РФ в Криму намічено укласти 17 угод.

## Молодь —

### за християнські цінності

Протягом тижня, з 12 по 19 вересня, у столиці України відбудеться з'їзд християнської молоді. Мета молодіжного форуму — відзначити ювілей 2000-ліття Різдва Христового. Молодь прагне зробити практичний крок до єдності всіх християн України.

Водночас зауважимо, цей проект запропонував і реалізував Український національний комітет молодіжних організацій за підтримки першоєрархів восьми християнських конфесій, які дали згоду взяти участь у цьому представницькому форумі.

✓ Кіровоград

## У комунальників — повний «аут»

Холодною обіцяє бути зима для Кіровоградщини. Як розповів начальник управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації Сергій Снісаренко, в області капітально не відремонтовано жодної котельні, водопровідну мережу підготовлено лише на третину від запланованого, а твердого палива заготовлено аж... 0,3 відсотка від потреб. Водночас ускладнилася ситуація з розрахунками за використані енергоресурси. Якщо врахувати минулі роки, пилі борг за спожиті електроенергію та газ становить близько 90 мільйонів гривень.

Облдержадміністрація єдиний вихід із такої ситуації бачить у клопотанні перед Кабміном про надання області безвідсоткового десятимільйонного кредиту для закупівлі палива для котельень.

✓ Донецьк

## Сергій Бубка: вічний стрибок

Монумент ушанованому землякові, олімпійському чемпіону, багаторазовому рекордсменові світу відкрито в Донецьку. Автор композиції — скульптор Микола Ясненко та архітектор Володимир Бучек. Монумент прикрасив фасад стадіону «Локомотив» і сягає понад шість метрів. А вже на цій позначці писав рівних славному українцеві.

На знімку: монумент Сергію Бубці.



Фото Ігоря Новицького (УНІАН).

# А Роднянський і К° проти

*Перехід кіногалузі на ринкові умови неминучий, тим більше, що стихійно він уже здійснюється. Маю на увазі відлучення кінопрокату від кіновиробництва. Тобто, структури, які доносять продукцію кіногалузі, — прокат, телебачення, відео, — працюють за законами ринку, фактично без втручання держави. На відміну від кіновиробництва, яке, перебуваючи в руках держави, через відсутність коштів — і державних, і приватних, — занепадо. Звідки йому чекати порятунку?*

Дехто з кінематографістів плекає надії на гіпотетичних спонсорів, які дадуть на фільм, якщо держава скасує податки на спонсорську благодійність. Але навіть якщо скасує, то ця підтримка не гарантує розбудови кіновиробництва. Отже, лишається єдина надія — споживач кінопродукції. Адже споживається її нині дуже багато — це видно навіть неозброєним оком: кіоски з фільмами на відео множаться, як гриби після дощу. Вітчизняні канали взагалі б'ють світові рекорди за кількістю фільмів на екранах.

Як бачимо, можна тільки радіти з приводу активності нашого споживача кіно (якість споживаного продукту — це вже інше питання). Але в цій масі продукції ви не побачите фільмів українських. І щоб бодай якась частина коштів від реалізації кінопродукції ішла на українське кіновиробництво, потрібні юридичні важелі. Спробу включити ці важелі здійснено на початку 1998 року — Верховна Рада України прийняла довговишуканий Закон про кіно (закон про кіно у Чехії, наприклад, прийняли ще 1993 року). Через якийсь час на підставі цього закону Кабінет Міністрів прийняв постанову про запровадження 30 відсотків українських фільмів на кіно- і телеекранах.

Протес телеканали відразу відкинули цю постанову і саму можливість її здійснення. Протест зрозумілий, адже запровадження квоти порушує існуючий і добре відпрацьований статус-кво — телеканали мають широку аудиторію і прибутки з реклами, яку вони вклинають у показ фільмів, уперто повторюючи версію про низький глядацький рейтинг українських фільмів.

Відомо, що вихід в ефір — це діяльність, яка комерційно вигідна. Держава повинна використовувати цей ефір у власних інтересах. Держава повинна диктувати умови роботи телеканалам, а не навпаки. І користувачі ефіру повинні відшкодувати державі користування ним, а головне — підтримувати інтереси держави, в тому числі її кіно. Не можна сподіватися, що телеканали, чиєю метою є прибутки, доб-

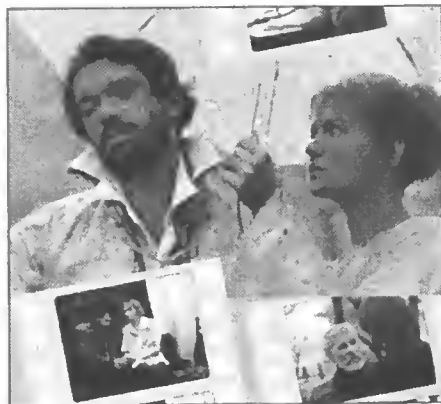
ровільно даватимуть кошти на українське кіно.

Проте основний аргумент користувачів ефірного часу проти запровадження квоти — неможливість її виконати. Немає, мовляв, українських фільмів. Квотування — шлях до самознищення, — пояснює генеральний директор каналу «1 + 1» О. Роднянський. Бо якщо запровадити квоту, то, на його думку, через відсутність українських фільмів один і той самий український фільм доведеться б показувати 74 рази на рік.

По-перше, хто встановив кількість показу фільмів на рік на телебаченні, крім самих телеканалів? У Франції, наприклад, захищаючи інтереси кінопрокату, у вихідні на телебаченні взагалі не дозволено показувати фільми.

По-друге, чи є квотування шляхом до самознищення? Звернімося до фактів історії. Великобританія запровадити квоту спонукала поява американських звукових фільмів. Мову американських фільмів англійці не могли витримати — навіть у палаті громад залунали голоси, які закликали захистити англійську культуру від деморалізуючого впливу американського кіно. В результаті здоровий глузд переміг, і 1929 року вийшов закон про квоту, що зобов'язувала кінотеатри демонструвати англійські фільми. Це оживило національну кінематографію: якщо 1926 року виходило в рік 26 фільмів, то 1929-го — 128, а 1933-го — 159; у цей період виходять фільми О. Корди, які мали світовий успіх, почав свою кар'єру в кіно А. Хічкок. 1939 року прийняли новий закон про квоту, який передбачив на екрані 25 відсотків англійських фільмів. І 1959 року було запроваджено квоту 30 відсотків. Англійське кіно, яке сьогодні має значні успіхи і відомі в світі імена, очевидно досягло цього завдяки тому, що держава забезпечила його підтримку.

Ще один приклад — Італія. 1936 року держава почала надавати допомогу власному кінематографу — аванси, кредити, премії. Крім того, для італійських фільмів було створено привілейоване становище в прокаті — запроваджено квоту спршу 30 відсотків, потім — 50. Було вста-



новлено державну монополію на імпорт фільмів. Усі ці законодавчі, організаційні та фінансові заходи мали на меті оживити італійське кіно, зробити його конкурентоспроможним. І якщо 1937 року в Італії випустили 37 фільмів, то 1940-го — 86. О тій порі було засновано міжнародний кінофестиваль у Венеції. Саме завдяки підтримці національного кіновиробництва й виникло менш як через 10 років таке яскраве явище, як неореалізм, який згодом трансформувався в потужне авторське кіно Ф. Фелліні, Л. Вісконті, М. Антоніоні, П. П. Пазоліні.

Отже, запровадження квоти — дуже потрібний крок, який дає шанс українському кіно. Питання — як цей шанс використати.

Показувати є що. Запасу вітчизняних фільмів в Україні, за інформацією заступника міністра культури і мистецтв Г. Чміль, вистачає на два роки, навіть за умов інтенсивного телевізійного кінопоказу. По-друге, частка коштів від прибутків телебачення повинна йти на розвиток кіно, на кіновиробництво. Як правило, в інших країнах акумулює ці кошти фонд розвитку кіно — він в Україні вже створений. Тут повинна зробити крок держава: визнати і встановити оту саму частку (начальник управління кіно Міністерства культури і мистецтв України М. Мазяр вважає, що оживити українське кіновиробництво вистачило б 5 відсотків).

А поки що картина така. З 12 по 28 жовтня минулого року на двадцять одному телеканалі в Україні було показано 900 назв фільмів. З них тільки 22 — українських. От вам і виконання постанови про квоту. В поточному році ситуація не змінилася.

Лариса БРЮХОВЕЦЬКА,  
головний редактор журналу  
«Кіно-театр».

# «Благослови, мамо, шукати зілля»

Філологічна кафедра Українського гуманітарного ліцею Київського Національного університету імені Тараса Шевченка цього літа розпочала акцію «Україна літературна». Майбутні вчителі, журналісти, перекладачі, лінгвісти, літературознавці ознайомляться з духовними скарбами кожної з 25 областей нашої країни, їхнім внеском до загальнолюдської культури.

Чернігівщина... Одна з колицок української історії. А вже саме тут народилося «Слово про Ігорів похід». Тут прийшли у світ Олександр Довженко та Павло Тичина, чия творчість належить до кращих надбань європейської культури. Тут творив Михайло Коцюбинський — новеліст світового рівня. І тому закономірно, що свій пошук ліцеїсти розпочали з цього краю.

Ніжин, де навчався Микола Гоголь, Мотронівка, де спочиває Пантелеймон Куліш, Чернігівський колегіум, де викладали Михайло Максимович, Іван Величковський, Феодан Прокопович... Із Чернігівщиною тісно пов'язана доля живописця Олександра Грищенка, псадога Костянтина Ушинського, актриси Марії Заньковецької, поета

Євгена Гребінки — автора всевітньо відомого романсу «Очи черные» — та ще близько 500 діячів української культури.

Наше найпівнічніше місто Новгород-Сіверський здавна було центром книгодруку, і не лише східної України, але й Білорусі та Росії.

Містечко Ічня — батьківщина письменників Степана Васильченка та Василя Чумака, скульптора Івана Мартоса — автора московського пам'ятника Мініну й Пожарському на Красній площі.

Солідний загальний перелік імен відомих чернігівчан — діячів вітчизняної культури: Ганна Барвінок, Олександр Бодянский, Гліб Успенський, Григорій Кочур, Григорій Вільовка, Олександр Дей, Леонід Глібов, Аркадій Казка, Олександр



Кониський, Юрій Мушкетик, Володимир Дрозд, Петро Кононенко, Іван Білик, Іван Кошелівський...

Ми ще мало знаємо про них. Кожен митець робить свій внесок у розвиток культури, впливає на тенденції загальноукраїнського духовного процесу. Особливо це стосується ХХ століття, до визначальних подій якого раніше було упереджене ставлення.

Починаючи ліцеїстів не-

випадково палко підтримано працівниками музеїв М. Коцюбинського у Чернігові, О. Довженка у Сосніці, П. Тичини в Києві та письменниками С. Реп'яхом і Ю. Коцюбинським. А винесений у заголовок рядок з поезії П. Тичини підказує, що учасники культуротворчої акції обов'язково знайдуть те омріяне Євангеліє, яке збагатить не лише їхню пам'ять.

Сніжана АБЛІЦОВА.  
Фото Валерія ІНЮТИНА.

Показувати є що. Була б підтримка



## Григорію СУРКІСУ — 50!

Григорію Михайловичу!  
У зв'язку з вашим 50-річчям прийміть наші щирі привітання та побажання міцного здоров'я, особистого щастя, творчого патхенія.

Ваш багатогранний талант проявився у різноманітних сферах людської діяльності. А в нас — людей, що назавжди пов'язали своє життя з популярною грою людства, — особливу гордість і повагу викликає ваш величезний внесок у розвиток як динамівського, так і всього українського футболу, у літопис якого ви назавжди і по праву вписали своє ім'я.

Вірюмо, що ваш організаторський талант, втілений у яскраві перемоги динамівського та українського футболу, довгі роки буде приносити славу нашій державі.

Валерій ЛОБАНОВСЬКИЙ,  
головний тренер ФК «Динамо» (Київ),  
Олександр ГОЛОВКО,  
капітан команди «Динамо» (Київ),  
колектив АТ «ФК «Динамо» (Київ).



## Лідери почуваються упевнено

Футбол. Першість країни. Друга ліга. 5-й тур.  
Група А. «Газівник» — «Буковина» — 0:0. «Цементник-Хорда» — «Динамо» — 1:1. «Динамо-3» — «Поділля» — 1:1. «Папірник» — «Нива» — 3:0. «Система-Борекс» — «Прикарпаття-2» — 4:1. «Карпати-2» — «Верес» — 2:0. «Нафтовик» — ФК «Калуш» — 2:1. «Галичина» — «Енергетик» — 1:1.

Лідирують: «Енергетик» — 11 очок. «Газівник», «Поділля» — по 10.  
Група Б. «Кривбас-2» — «Металург-2» — 3:2. «Гірник-Спорт» — «Борисфен» — 0:4. «Портівик» — «Кристал» — 1:0. «Олімпія ФК АЕС» — «Ригонда» — 1:3. «Віктор» — «Зірка-2» — 0:1. «Чорноморськ» — «Торпедо» — 0:1. «Оболонь-ППО-2» — «Титан» — 2:0.

«Портівик» — 15 очок. «Борисфен», «Оболонь-ППО-2» — по 12.  
Група В. «Оскіл» — «Десна» — 1:0. «Електрон» — «Кремін» — 2:1. «Ворскла-2» — «Машинобудівник» — 1:1. «Металіст-2» — «Шахтар» — 0:0. АДОМС — ФК «Миргород» — 2:0. «Дніпро-2» — «Авангард» — 5:0. «Зоря» — «Арсенал» — 0:2.

Наступний тур відбудеться 6 вересня.

Ярослав БІЛИК.

## «Сніговий барс» проти бійців, котрі «літають»...

Хокей. Сьогодні вісім клубів з України, Білорусі та Латвії розпочинають п'ятий за ліком чемпіонат Східно-Європейської хокейної ліги (СЕХЛ). Нагадаємо, що протягом двох останніх сезонів золоті медалі і Кубок ліги вигравав київський «Сокіл». І цього разу підопічні Олександра Суканди постараються не поступитися здобутим. Хоча у найсильнішого українського клубу стільки проблем, скільки в убогого дитини у хаті. Немає спонсорів, а отже — бракує коштів. Можливо, знайдуться люди, яким небайдужа доля українського хокею і його флагамена.

І попри всі негаразди кистяк команди зберігся. І це вже позитивний чинник.

Бойовитою грою відзначається «Беркут-ППО» на чолі з Олександром Куликовим, який за сумісництвом працює ще й з молодіжною збірною України.

Тепер кілька слів про третій київський колектив. На базі клубу «Крижаник» народився новий, назва якого — «Ірбіс» (Сніговий барс). Кілька днів тому відбулася презентація нового колективу. Журналісти познайомилися з президентом клубу Ігорем Мухомовим. Готовий тренер «Ірбіса» — Олексій Богінов, якому допомагає заслужений тренер України Анатолій Ніколаєв. Переважна більшість гравців — кияни. Є кілька вихованців харківського хокею. А головне, що поряд із молоддю виступатимуть знані майстри: воротар Юрій Шундров, якому 43 роки, сорокарічний оборонець Валерій Сидоров, 38-річний Раміль Юлдашев (нападник) і Андрій Овчинников (оборонець). Цей чудовий квартет уже далекою 1985 року виступав у складі київського «Сокола», який став бронзовим призером чемпіонату СРСР.

Ще одна цікава деталь: у складі

«Ірбіса» разом із батьком грає і 21-річний форвард Іван Сидоров. До речі, і син тренера Ніколаєва — Андрій — виступає в цій команді. Що ж, як кажуть, корисна і приємна сімейність.

У планах «Ірбіса» — будівництво власного льодового палацу з трибунами на 8 тисяч місць, вихід до Євроліги і через певний час — взяти участь у першій лізі чемпіонату Росії. А поки що «Ірбіс» гратиме у змаганнях СЕХЛ.

Отже, сьогодні старт. І ми пропонуємо вашій увазі календар ігор першого етапу чемпіонату СЕХЛ.

4—5 вересня. «Сокіл» (Київ) — «Беркут-ППО» (Київ). «Ірбіс» (Київ) — «Німан» (Гродно), «Полімір» (Новополоцьк) — «Металург» (Лієпая), «Юніс» (Мінськ) — «Тівалі» (Мінськ).

9—10 вересня. «Металург» — «Ірбіс» «Сокіл» — «Полімір».

11—12 вересня. «Тівалі» — «Німан».

13—14 вересня. «Полімір» — «Металург».

18—19 вересня. «Ірбіс» — «Беркут-ППО», «Юніс» — «Сокіл», «Тівалі» — «Полімір».

21—22 вересня. «Тівалі» — «Сокіл».

25—26 вересня. «Полімір» — «Німан», «Металург» — «Беркут-ППО».

2—3 жовтня. «Беркут-ППО» — «Юніс», «Ірбіс» — «Тівалі», «Сокіл» — «Металург».

5—6 жовтня. «Беркут-ППО» — «Тівалі», «Ірбіс» — «Юніс».

6—7 жовтня. «Німан» — «Металург».

11—12 жовтня. «Полімір» — «Ірбіс».

13—14 жовтня. «Німан» — «Сокіл».

14—15 жовтня. «Металург» — «Юніс».

16—17 жовтня. «Полімір» — «Беркут-ППО».

23—24 жовтня. «Юніс» — «Німан».

29—30 жовтня. «Ірбіс» — «Сокіл».

30—31 жовтня. «Німан» — «Беркут-ППО», «Юніс» — «Полімір», «Металург» — «Тівалі».

4—5 листопада. «Беркут-ППО» — «Сокіл».

5—6 листопада. «Металург» — «Полімір», «Німан» — «Юніс».

11—12 листопада. «Тівалі» — «Юніс».

17—18 листопада. «Німан» — «Полімір».

19—20 листопада. «Ірбіс» — «Металург».

20—21 листопада. «Сокіл» — «Юніс».

22—23 листопада. «Полімір» — «Тівалі», «Беркут-ППО» — «Металург».

29—30 листопада. «Тівалі» — «Металург».

2—3 грудня. «Юніс» — «Металург».

3—4 грудня. «Беркут-ППО» — «Німан», «Ірбіс» — «Полімір».

6—7 грудня. «Беркут-ППО» — «Полімір».

8—9 грудня. «Німан» — «Ірбіс», «Сокіл» — «Тівалі».

14—15 грудня. «Беркут-ППО» — «Ірбіс».

16—17 грудня. «Сокіл» — «Німан».

23—24 грудня. «Полімір» — «Сокіл», «Німан» — «Тівалі».

7—8 січня. «Полімір» — «Юніс», «Сокіл» — «Ірбіс».

9—10 січня. «Металург» — «Німан».

12—13 січня. «Тівалі» — «Беркут-ППО», «Юніс» — «Ірбіс».

15—16 січня. «Тівалі» — «Ірбіс», «Юніс» — «Беркут-ППО», «Металург» — «Сокіл».

## Оголошення

## Повідомлення про проведення позачергових загальних зборів акціонерів закритого акціонерного товариства «Київський Міжнародний Банк»

Позачергові загальні збори акціонерів ЗАТ «Київський Міжнародний Банк» відбудуться 21 жовтня 1999 року з 10.00 до 14.00 в головному офісі Європейського Банку Реконструкції та Розвитку за адресою: Велика Британія, Лондон, Ексейдж Сквер 1 (One Exchange Square London EC2A 2EH, United Kingdom).

Реєстрація учасників зборів відбуватиметься з 9.30 до 10.00 по наданні документів, посвідчуючих особу, а також відповідних повноважень.

## Порядок денний

1. Затвердження протоколу попередніх загальних зборів акціонерів.
2. Доповідь Правління Банку про останні важливі події.
3. Збільшення статутного капіталу КМБ.
4. Затвердження другої емісії акцій Банку для збільшення його статутного капіталу.
5. Затвердження змін до Статуту та Установчої Угоди КМБ.
6. Зміни в складі Спостережної Ради ЗАТ КМБ.
7. Різне.

Відповідно до ст.43 Закону України «Про господарські товариства», Засновники мають право внести свої пропозиції по порядку денному майбутніх зборів не пізніше 30 днів до їх початку.

Якщо Засновник не має можливості взяти участь у Зборах, слід довірити своє право участі одному з членів Правління КМБ або комусь із акціонерів, який представлятиме його інтереси на Загальних Зборах. Доручення на таку особу слід оформити відповідно до законодавства України.

Статутний фонд ЗАТ «Київський Міжнародний Банк» збільшується з метою дотримання вимог Національного Банку України та забезпечення ефективної діяльності банку. Збільшення статутного фонду відбуватиметься шляхом випуску 2040 нових акцій номінальною вартістю 12.107,50 гривень на загальну суму 24.699.300 гривень.

Відповідно до Статуту ЗАТ внеситимуться наступні зміни: «Акціонери збільшують розмір Статутного фонду Банку на 24 629 300 (двадцять чотири мільйони шістьсот двадцять дев'ять тисяч триста) гривень, що еквівалентно за офіційним обмінним курсом, встановленим Національним банком України на дату внесення змін до Статуту, 5 000 000 Євро. Емітується 2040 (два тисячі сорок) простих Акцій, номінальною вартістю 12.107,50 (дванадцять тисяч сто сім гривень п'ятдесят копійок) гривень кожна (надалі — «Акції другої емісії»).

Таким чином Статутний фонд Банку становить 36.736.800 (тридцять шість мільйонів сімсот тридцять шість тисяч вісімсот) гривень, що еквівалентно згідно вищевикладених положень, 10 000 000 (десяти мільйонів) Євро, та розподіляється на 3040 Простих Акцій, номінальною вартістю 12.107,50 гривень кожна».

Акціонери мають преференційне право придбати акції другої емісії пропорційно їх теперішнім часткам у статутному фонді банку.

Жоден із Акціонерів не нестиме збитків, пов'язаних із таким збільшенням статутного фонду та внесенням змін до Статуту.

Голова Правління Київського Міжнародного Банку Родольф Еванжелісті.

Частное предприятие «Вайя» объявляет о своей ликвидации, адрес Героев Сталинграда, 33. Идентификационный код 24738041. Зарегистрировано 02.04.97 г. в Жовтневой районной государственной администрации г. Киева. № регистрации 06142. Претензии принимаются по тел. 227-60-76.

ГАЗ Дніпро  
ГЕНЕРАЛЬНИЙ ТОРГОВИЙ ПРЕДСТАВНИК В АТ ГАЗ м. Н.Новгород в Україні

НОВИХ АВТОМОБІЛІВ

ГАЗон турбо-дизель  
Борт-тент, самосид, зерновоз, для промислових, для військових, для спеціальних потреб

Модель ЗМЗ-4026  
Потужність, к.с. 100  
Об'єм, л. 2,445  
Витрата пального, л./100 км. 14,5  
Витрата пального, л./100 км. 4,5

Ціни мінімальні в Україні

НОВІ ДВИГУНИ

252080, м. Київ, вул. Фрунзе, 86  
Тел./факс: (044) 463-7556, 463-75-60

## Правління АТЗТ «Індар»

повідомляє про проведення позачергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 20 жовтня 1999 року о 15 годині за адресою: м. Київ, вул. Зрощувальна, 5.

Реєстрація буде проводитися з 14 години.

Пропозиції щодо порядку денного просимо вносити до 20.09.99 р.

## Порядок денний:

1. Про формування статутного фонду АТЗТ «Індар».
2. Про реєстрацію первинної емісії акцій АТЗТ «Індар».
3. Затвердження повної редакції установчих документів АТЗТ «Індар».
4. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність підприємства за 1998 рік та перше півріччя 1999 року. Затвердження перспективного плану розвитку товариства.
5. Вибори Голови і членів Спостережної ради АТЗТ «Індар».
6. Вибори голови правління АТЗТ «Індар».
7. Вибори ревізійної комісії АТЗТ «Індар».
8. Різне.

## Повідомлення для акціонерів ВАР «Автотранспорте підприємство 13004»

24 жовтня 1999 року об 11-й годині в приміщенні ВАР «Автотранспорте підприємство 13004» за адресою: м. Київ, вул. Вербицького, 1 відбудуться позачергові загальні збори акціонерів ВАР «АТП-13004».

## Порядок денний:

1. Звіт про фінансово-господарську діяльність ВАР «АТП-13004» за 1997-1999 роки згідно з висновками незалежного аудиту.
2. Прийняття рішення загальних зборів ВАР «АТП-13004» про виконання п. 3 заключних положень Закону України № 769/97-ВР від 23.12.97 р. «Про внесення змін в Закон України «Про господарські товариства» про приведення установчих документів акціонерних товариств у відповідність з даним Законом. (Виключення з статуту АТ положень, що суперечить нормам закону та внесення до Статуту АТ нових положень, що введені законом).
3. Затвердження звітної інформації на адресу Управління Держкомісії з цінних паперів та фондового ринку про причини невиконання ВАР «АТП-13004» його розпорядження від 08.02.99 р. № 21-КИ про приведення Статуту ВАР «АТП-13004» у відповідність з вимогами Закону України № 769/97-ВР від 23.12.97 р.
4. Обрання Ради ВАР «АТП-13004» (Спостережної Ради) або створення замість неї тимчасової організаційної структури (наприклад, Тимчасової Ради і т. п.), згідно з правом загальних зборів АТ, передбаченим п. «ж» ст. 41 Закону України «Про господарські товариства». Затвердження функцій Ради АТ або іншої організаційної структури, в тому числі передача до компетенції будь-кому з них окремих функцій загальних зборів.
5. Обрання Виконавчого органу ВАР «АТП-13004», затвердження його функцій. Обрання тимчасово виконуючого обов'язки керівника зазначеного органу (Директора).
6. Обрання та затвердження членів Ревізійної комісії.
7. Затвердження фінансово-господарського плану діяльності та виробничої програми основної діяльності ВАР «АТП-13004» на 1999-2000 роки.
8. Про стан орендних відносин ВАР «АТП-13004» по договорам з орендарями та усунення існуючих по ним порушень.

Реєстрація акціонерів проводиться о 9 годині 30 хвилин на підставі паспорту, сертифікату акцій, а для представників акціонерів — також довіреність про передачу їм права на участь у зборах, завіреної у встановленому законодавством України порядку.

Довідки за тел. 560-90-02, 235-83-11.

Акціонер ВАР «АТП-13004»

Реєстратор ТОВ «Дельта-реєстр».

## До відома власників облігацій

відкритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «Київське інвестиційне акціонерне товариство» (АТ «КІНТО»)

Термін обігу облігацій завершується 01 вересня 1999 року. Погашення облігацій здійснюється протягом 30 днів після завершення повного терміну обігу облігацій, тобто з 01 вересня 1999 року до 01 жовтня 1999 року. Після цього строку облігація втрачає силу і погашенню не підлягає.

Телефон для довідок: 246-74-34.

Арбитражний суд Одеської області возбудив дело № 17-3/1514 от 26.03.99 г. по заявлению госналогинспекции в Болградском районе о признании банкротом ООО «Денди», юридический адрес: с. Виноградовка, ул. Суворова, 144.

Кредиторам, а также возможным санаторам направляет имушественные требования к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу: 270032, г. Одесса, пр. Шевченко, 4, Арбитражный суд, Одесской области.

# Астрологічний прогноз

на 6 — 12 вересня



**ОВЕН.** Хороший тиждень для першого дня на новій роботі, якщо хочете затриматися на ній довго, якщо це бюджетна організація і якщо обійматимете керівну посаду. Ті робочі умови, яких ви тепер доб'єтеся, збережуть свою силу тривалий час.

**ТЕЛЕЦЬ.** Вам стабільно щаститиме, хоч ви це можете не помітити і скажете, що все залишилося, як і раніше. У цьому є ваше величчя й щастя. Те, що отримаєте в любові, творчій роботі, у відносинах з дітьми і в їхніх справах, те, від чого радітимете нині, збережеться з вами надовго.



**БЛИЗНЯТА.** Можна чекати стабільної підтримки від свого чоловіка і ділового партнера, принаймні, з цього боку серйозних проблем не буде. Те, що нині залишиться з вами, стає у сім'ї (або сімейний стан), ваш дім і батьки, все це збережеться в незмінному вигляді до кінця року.

**РАК.** Ті справи, які ви вирішите і доведете до кінця зараз, допоможуть зберегти щось важливе надовго. Ті стосунки з найближчим оточенням, рідними або сусідами, які встановляться або відновляться, збережуться тривалий час.



**ЛЕВ.** Ваші зусилля спрямовані на суто матеріальну сторону, адже буде можливість добре заробити. Можете взяти на себе додаткові робочі обов'язки і життєві турботи. На цьому тижні ви повинні зробити останній крок у цьому напрямі.

**ДІВА.** Далека поїздка, яка нині відбудеться, дасть вам багато чого і визначить найближче майбутнє. Хороший час, щоб захоплення зробити серйозним заняттям і навіть професією. Серйозніше поставтеся до відносин. Можете розраховувати на тривалий союз.



**ТЕРЕЗИ.** З кількох справ і обов'язків оберете одну і серйозну. Тепер ви перебуваєте в хорошій формі — психологічний стан стабільний. Якщо свідомо підкоритесь якимось обставинам, то таке становище буде вигідним надовго.

**СКОРПІОН.** Те коло однодумців, до якого увійдете на початку осені і з яким підтримуватимете тісний контакт, збережеться у вас надовго. Та група чи організація, з якою розпочнете діяльність, підтримуватиме вас довго, а ви станете лідером цієї структури.



**СТРІЛЕЦЬ.** Відрадий факт: з'явиться визначеність на роботі й загалом у житті. Нині зміцнювати діяльність і починати роботу в державній структурі ліпше чоловікам-Стрільцям і бізнес-леді, а брати шлюб і обирати судженого — жінкам-Стрільцям.



**КОЗЕРІГ.** Ваші сили збільшаться там, де є перспектива. Якщо починаєте навчання, то завершите його і здобудете чудову освіту. В місці, де опинитесь, зможете утриматися достатньо тривалий час.



**ВОДОЛІЙ.** Політичний діяч отримає солідну підтримку від «своїх» і зміцнить свій статус. Можна знайти дуже вигідний і довгостроковий кредит. Отримаєте вигоду, займаючись чужими (спільними) грошима або майном. Успішно завершиться справа щодо розподілу спільного майна.

**РИБИ.** Це час для відновлення старих зв'язків і контракти. Ви можете досягти офіційності й надійності у раніше невизначених зв'язках. Хоча у вас так не виходить, але вузьке коло друзів — це найкраще оточення на сьогодні.



Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.



Фото з конверта



Написати інструкцію з використання швейної машини у віршах під популярну мелодію для уроків з трудового навчання — це може придумати справжній учитель. А вона така і є — Ніна Одинець, переможець Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року-98». До трудового навчання в неї особливий підхід, тому учні завжди з радістю йдуть на уроки Ніни Володимирівни — самі ляльки пошиють, а потім ще й спектакль розіграють. Навіть колеги дивуються, коли вона все встигає: чоловік, троє дітей, клопотів чимало, а вона ще й плете, й шие, й вишиває...

Київ.

Фото Олексія ШИБАНОВА.



Ювілей

## Полку довгожителів прибуло

Нещодавно харків'янин Матвій Кованько відзначив 100-річний ювілей.

Дворянське походження стало причиною його арешту 1939 року і вислання на вісім років у сталінські табори. Потім ще на 5 років харків'янина позбавили права проживання у великих містах. До Харкова він повернувся в середині п'ятдесятих. Багато років Матвій Кованько працював інженером-хіміком в одному з науково-дослідних інститутів.

Ювіляр мешкає в будинку, збудованому в тридцять роки його тестем — відомим харківським архітектором Нікольським. Нині тут зібрані разом представники чотирьох поколінь роду Кованька, який мріє в доброму здоров'ї зустріти XXI століття, повідомляє ДІНАУ.

## КРОСВОРД

**По горизонталі:** 1. Мачуха Тараса Шевченка. 4. Літературний гурток у Києві, в якому були Леся Українка, Володимир Самійленко, Грицько Григоренко та ін. 7. Половецький хан у «Слові о полку Ігоревім». 8. Місто-музей в Іспанії. 9. Риба, гібрид білуги і стерляді. 10. Хутрове жіноче пальто. 12. Чеський поет, перекладач українських народних пісень і «Слова о полку Ігоревім». 14. Письмєнник, автор книги «Берегиня». 16. Сонячне божество в індуїзмі. 18. Група людей, що замкнулася в своїх інтересах. 21. Певна порція промислової енергії. 24. «Залізна леді». 25. Колишній футболіст київського «Динамо». 26. Світильник. 27. Народна назва івових кущів. 28. Автор роману «Лебедина зграя».

**По вертикалі:** 1. Визначний культурний центр України в XV—XVII ст. 2. Волоть, суцвіття кукурудзи. 3. Народні збори в Стародавній Греції. 4. Німецький і австрійський кінорежисер, котрий зняв фільм «Дон Кіхот», головну роль у якому виконував Федір Шаляпін. 5. Хижий птах. 6. Чернець Києво-Печерської лаври, український іконописець і будівничий, оздоблював Успенський собор. 10. Гора, на якій було вбито Ю. Лермонтова. 11. Син царя Агамемнона, брат Електри. 13. Всесвітньо відомий у минулому боксер. 15. Легендарний вождь праукраїнських антських племен. 16. Опера Массне. 17. Середньовічна монета в Польщі та Литві. 19. Католицький храм. 20. Короткий скіфський меч. 22. Дерево з гнучким віттям. 23. Щоденна молитва в мусульман.

**Відповіді до кросворда, надрукованого 14 серпня**

По горизонталі: 4. Святослав. 5. Сталактит. 10. Плата.



Народний календар

## Серпень страви готує, а вересень до столу подає

✓ 4 вересня — Боголіпа. З'являються перші осінні приморозки, що сприяють початкові літання павутини.

✓ 5 вересня — Лупн. Починає облітати листя з осик.

✓ 6 вересня — Євтихія. Якщо день дощовий, то на погоду осінь і щедрий урожай наступного року.

✓ 7 вересня — Варфоломія. Закінчується врожай білих грібів і починається рання сімба озимини.

## Прикмети вересня

✓ Якщо на буряках багато сухої гички, осінь буде тепла й суха. Побачив дві чи три веселки, збирайся в ліс по гриби.

✓ Якщо під час дощу на воді з'являються бульбашки, то істота наловго.

✓ Чим сильніший вітер, тим менша ймовірність місцевих заморозків.

✓ Бджоли щільно затягують вічка у вуликах прополісом — на холодну зиму, а залишають льотки майже відкритими — на теплий перезимок.



Медицина

## Математика проти астми

Розвиток і перебіг найпоширенішого алергічного захворювання у дітей — бронхіальної астми — можна успішно прогнозувати. Це довели науковці Львівського медичного університету імені Данила Галицького, які розробили спосіб індивідуального тестування маленьких пацієнтів на базі комбінації символів, що всебічно відображають стан недуги та її можливе прогресування. Тепер достатньо лише знати індивідуальні параметри хворого, щоб отримати персоналізовані рекомендації. Розробкою львів'ян зацікавилися лікарі-педіатри з багатьох регіонів України.

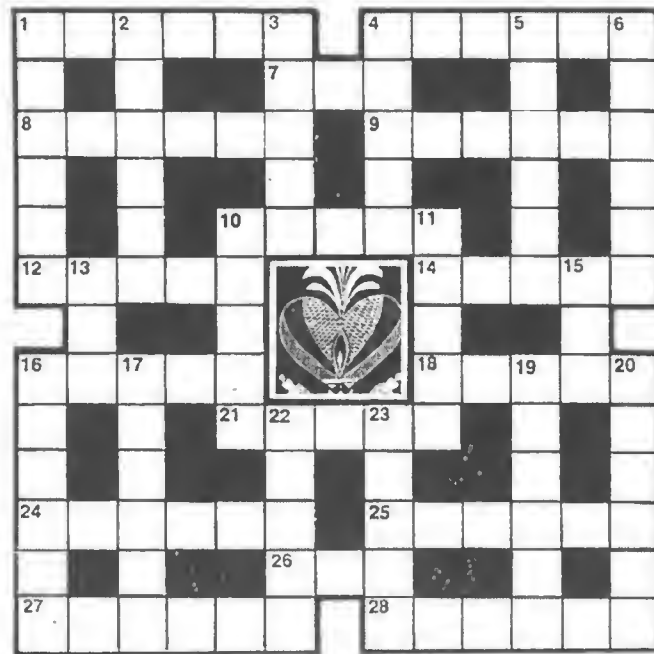


Жарт

## Злякався

Розлюбив Іван Маринку,  
Посварились, чи не так?  
Намір взяти мав за жінку  
І тепер назад, мов рак.  
Просто він дізнався децю

І злякався через те,  
Що його майбуття  
теця —  
Майстер спорту з карате...  
Леонід КУЛІШ-ЗІНЬКІВ.  
Кричильськ  
Сарненського району  
Рівненської області.



13. Перун. 14. Вайкуле. 15. Персонаж. 16. Маркович. 18. Галілаї. 19. Кодри. 20. Єсна. 23. Карпавон. 24. Чортмлик.  
По вертикалі: 1. Свита. 2. Ботаніка. 3. Батий. 6. Климентов. 7. Страсбург. 8. Свєтополь. 9. Рустичано. 11. Сабдані. 12. Олєандр. 17. Саврасов. 21. Закон. 22. Божич.

Редактор номера Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.  
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДА.  
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- ♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- ♦ Рукописів не повертаємо.
- ♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію  
періодичного друкованого видання —  
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень  
(крім неділі й понеділка)  
українською і російською мовами. Індекс 60955.  
Загальний тираж 236694.

Комбінат друку видавництва «Преса України».  
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50  
Зам. 0311163.  
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

## Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.  
Адреса ВР України:  
252019, м. Київ-19,  
вул. М. Грушевського, 5.  
Адреса редакції:  
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.  
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;  
телефакс — 224-72-54;  
відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34,  
441-89-44;  
телефакс — 449-85-62.  
E-mail: sekret@golos.rel.com